

SZÁZHALOMBATTAI PITYPANGOS ÓVODA

Százhalombatta

Liszt Ferenc s. 6. 2440

OM azonosító: 032788

Telefon 06-23/355-038, 06-23/358-533

Fax 06-23/358-533

email: pitypangos@mail.battanet.hu

*Tevékenyen az egészségért
Tevékenyen a környezetért c.*

**A SZÁZHALOMBATTAI PITYPANGOS ÓVODA
és
ÓVÁROSI TAGÓVODÁJÁNAK
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

*Programot jóváhagyta: Mikulásik Judit
óvodaigazgató*

Tartalom

Küldetésnyilatkozatunk	4
Bevezető	4
Óvodánk bemutatása	5
1. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései	7
1.1. Gyermekkép, óvodakép	7
2. Az intézményi alapelvek és célok	8
2.1. Óvodánk cél-és feladatrendszere	9
3. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint meghatározott nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez	10
Az óvodai nevelés általános feladatai	10
3.1. Az egészséges életmód alakítása	11
3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	17
3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
4. Az óvodai élet megszervezése	23
4.1. Személyi feltételek	23
4.2. Tárgyi feltételek	25
4.3. A napirend, hetirend meghatározása	26
4.4. A pedagógiai munka dokumentumai, ellenőrzése, értékelése, a gyermeki fejlődés nyomon követése	27
4.5. Óvodai csoportjaink szervezési elvei	31
5. Óvodánk kapcsolatrendszere	31
6. Ünnepeink, hagyományaink	45
7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődése segítése	48
7.1. A sajátos nevelési igényű gyermek	48
7.1.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	51
7.1.2. A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	53
7.1.3. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	54
7.1.4. Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban	54
7.1.5. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	55
7.1.6. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	55
7.1.7. Inklúzió megvalósítása	56
7.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	57
7.3. A kiemelten tehetséges gyermek	57
7.4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos helyi szabályozása	58
7.5. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása	59
8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	59
8.1. A játék	59
8.2. Verselés, mesélés	62
8.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	65
8.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	66
8.5. A mozgás	69
8.6. A külső világ tevékeny megismerése	72
8.7. A munka jellegű tevékenységek	78
8.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	80
9. Szerb nemzetiségi nyelven való nevelés az Óvárosi Tagóvodánkban	83
10. Migráns gyermekek interkulturális nevelése	84
11. A fejlődés jellemző az óvodáskor végére	85
12. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	86
13. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	87
14. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	89
15. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	89
15.1. Egészségfejlesztési program	90
15.2. Környezetvédelem	92
16. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	94
17. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	96
17.1. Művészeti nevelés	96

17.2. Óvodánk speciális szolgáltatásai	96
18. Záró rendelkezések.....	97
19. Legitimáció.....	98

Küldetésnyilatkozatunk

Nevelőtestületünk minden tagja – és a nevelőmunkánkat segítők – szakmailag elhivatottak. Egységes pedagógiai elveket vallunk. A régi, jól bevált értékeinket megőrizzük, de nyitottak vagyunk az új lehetőségek kipróbálására is.

Hiszünk a pozitív gondolkodásban, a gyermekekben is a pozitív érzelmeket erősítjük.

Azt valljuk, hogy a pedagógus viselkedésével, érzelmi viszonyulásával példaként áll a gyermekek és szülők előtt, ezzel jelentősen befolyásolja őket. Kapcsolatainkat a pozitív érzelmi viszony, szeretet, empátia, tolerancia, a másság elfogadása, a türelem és kölcsönös bizalom jellemzi. Hisszük, hogy a szeretet, a bizalom, a törődés az egyetlen út minden kisgyermek felé. Arra törekszünk, hogy ezt a szeretetet mindennap érezzék óvodásaink.

Önmagunkkal szemben támasztott követelmények:

- Óvodánkban gyermek és felnőtt egyaránt érezze jól magát, önmagához képest maximálisan fejlődjenek.
- Teljes felelősséggel tevékenykedjünk a gyermek testi-, értelmi-, érzelmi- és erkölcsi fejlődéséért.
- Differenciált bánásmód alkalmazásával segítjük a valamilyen okból hátrányos helyzetű, eltérő fejlődést mutató gyermekeket.
- Törekszünk arra, hogy tiszta beszédű, jobb felfogású, beszédértésű gyermeket neveljünk. Nagy hangsúlyt fektetünk az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésére, mert nem közömbös számunkra, milyen lesz felnövekvő nemzedékünk beszédkulturája, anyanyelvi műveltsége.
- Arra törekszünk, hogy minden felnőtt alakítsa ki saját dicsérő, értékelő, elmarasztaló, fegyelmező módszereinek olyan pedagógiai eszköztárát, amely legjobban szolgálja a gyermekek testi, lelki fejlődését.
- Nevelés szempontjából a barátságos, megengedő (de nem szabatos), megértő (de nem bíraskodó), elfogadó (de nem mindent elfogadó), együtt érző attitűdöt tartjuk a legkedvezőbbnek.

Bevezető

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, és tevékeny ember váljék belőle.” / Varga Domokos /

A Pityangos Óvodában a Tevékenységközpontú Óvodai Pedagógiai Program bizonyos elemeit - adatbanki száma: (OKI 96OVITOP) – használtuk fel a pedagógiai programunkban, a környezeti nevelés kiemelésével és a szerb nemzetiségi nyelvvel való ismerkedéssel, neveléssel, és a sajátos nevelési igényű gyermekek teljes befogadásával a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve alapján igyekszünk megvalósítani.

A helyi Pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette el, az elkészítés során figyelembe vettük a gyermekösszetételt, a gyermekeinket körülvevő, felgyorsult, folyamatosan változó világot, mely nagy hatással van rájuk, továbbá a családok szociokulturális háttérét, szülői igényeket, a helyi sajátosságokat is. A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel, szorosan együttműködő óvodai programot alkottunk.

A programban hangsúlyos:

- a gyermekközpontúság,
- a gyermekek mindenek felett álló érdeke: a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- kiemelten jelenik meg a játék fontossága,
- az egészséges életmódra nevelés,
- a környezet szeretetére, megóvására nevelés,
- hagyományaink megőrzése,
- az anyanyelvi nevelés
- továbbá a sajátos nevelési igényű gyermekek teljes befogadásának megvalósítása ,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével, fejlesztésével kapcsolatos koncepciónk.

Pedagógiai Programunkban foglaltak az alapja és egyben meghatározója annak a közös értékrendnek, melyet minden dolgozónak követnie kell az intézménybe járó gyermekek sikeres nevelése, fejlesztése érdekében. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Törekedtünk arra, hogy az a fenntartó és a szülők számára az elmúlt évek nevelőmunkájának eredményeit, sikereit összegezzük, továbbá egy jövőt szem előtt tartva, szakmai képet fogalmazzunk meg.

Nevelőmunkánkban arra törekszünk, hogy a szakmai elvárásoknak továbbra is magas szinten feleljünk meg.

A *környezeti nevelés globális szükségességét* mutatja környezetünk állapotának romlása, a megfontolatlan energiahasználat, a nem megfelelően kezelt hulladék, levegő és a víz szennyezése, a fák, növények pusztítása, az emberi agresszió és a türelmetlenség.

A helyes etikai döntés, a tisztességes polgári élet, a környezeti, kulturális, emberi értékek megőrzése megállíthatná a folyamatot.

Belső környezetünk testi, lelki, szellemi állapotának fejlesztése, harmonizálása életfeladatunk lehetne. Az emberi méltóság megtartása, az egyéniség frissessége, önmagunk és a másik ember megbecsülése olyan érték számunkra, mely neveléssel átöröközhető a jövő nemzedékre. Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Tudjuk, hogy az óvodai nevelés alapozó jellegű, így meghatározó szerepe van a megfelelő színvonalú környezeti kultúra és gondolkodás kialakításában.

Óvodánk bemutatása

Óvodánk kapuját 1972-ben nyitotta meg a város központjában. 1982.szeptemberétől tagóvodánk lett az Óvárosi Óvoda, melynek új épületét 2012. augusztus 21-én vehették birtokba a gyerekek.

Mindkét intézményben 4-4 vegyes életkorú csoport üzemel.

Csoportjainkban kiemelten foglalkozunk a környezeti neveléssel, a természetvédelemmel.

Mindkét óvoda elnyerte a **Madárbarát kert** címet. Óvodáink udvarát úgy alakítottuk ki

növényekkel, fákkal, hogy az mind ember és az állatok, madarak számára is komfortos legyen. Madáretető, madárfürdő, - itatók, odúk is rendelkezésre állnak a kis madaraink számára. A sziklakert, a veteményes kert, a virágoskert, a kis tavacska, funkciójában még gazdagabbá varázsolja óvodakertjeinket, ahol a gyermekeket bevonva közösen gondozzuk, ápoljuk környezetünket.

Mindkét telephelyen **Zöld Szíves Óvoda** elismerést kaptunk a gyermekekkel végzett, módszertanilag hatékony munkánkért. A „Zöld szívesek” kritériumai szerint viselkedünk, neveljük gyermekeinket.

A lakótelep az örökös, óváros a kétszeres **Zöld Óvoda** címet büszkén viseli.

A szülőknek érdekes információkat nyújthat a „**Zöld faliújság**”, ahol tanácsokat, ötleteket kapnak a környezettudatos életmóddal kapcsolatban. Olvashatnak érdekességeket a természetről, gyógymódokról.

Hagyományaink, ünnepeink:

- ✓ Márton-nap,
- ✓ Adventi kézműves délután,
- ✓ Farsang,
- ✓ Pityangoshét.
- ✓ Legszebb versem-mesém napja,
- ✓ húsvéti barkácsolás, locsolkodás
- ✓ kirándulások,
- ✓ piknik a szülőkkel.
- ✓ Anyák napja,
- ✓ Nagymamák napja

A zöld jeles napok megünneplését, néphagyományok ápolását is fontosnak tartjuk. Minden évben megrendezzük az Alapítványi bált.

Lakótelepi óvoda:

Csoportszobáink tágas, világos, és jól felszerelt helyiségek.

Nevelőmunkánk során óvodásaink tárgyakhoz való viszonyát is alakítjuk. Büszké vagyunk esztétikus, nyugodtságot és szépet árasztó berendezéseinkre. A tornaterem és fejlesztőszobák mindig kihasználtak a mozgásos és egyéb tevékenységekre.

Óvodánk felszerelt, szinte minden gyermek igényét kielégítő játékokkal, ill. eszközökkel, amelyek legnagyobb részt természetes alapanyagúak - mert mi is úgy ítéljük meg, hogy ezek sokkal közelebb állnak a gyermekhez, hiszen melegséget, lágságot, meghittséget sugároznak.

Büszké vagyunk az udvarainkon fellelhető fa mászókákra, KRESZ-pályánkra, mikro dombra, kinti játékszerekre (autók, kerékpárok, mozgáskészség fejlesztő játék stb.), "madárkertünkre", taposó ösvényekre, sziklakertre a mini tóval és az ivó kútra.

A nevelőmunkát segítő játékok és eszközök a gyermekek létszámának megfelelően állnak rendelkezésre.

Óvárosi óvoda

Az óvodaépület tágas **auláját** állandó óvodatörténeti kiállítás díszíti, és ahol lehetősége van a szülőknek arra, hogy kellemes környezetben, kényelmesen várakozzanak gyermekeikre. Az óvodai ünnepeinknek, rendezvényeinknek is helyszínül szolgál. A közösségi teret egy mobil fal választja el

a **tornateremtől**, melyben jól felszerelt eszköztár teszi lehetővé a mindennapos, tartalmas mozgáslehetőségeket.

A hangulatos, névvel ellátott **csoportszobákhoz külön mosdó, öltöző és tároló helyiség** tartozik, melyek megkönnyítik a zavartalanabb szervezési feladatainkat.

A nagy, tagolt, dimbes-dombos óvodakertünk, az épített tűzrakó- hely lehetőséget biztosít a szülőkkel, gyerekekkel való közös együttlétre, a sok játékeszközzel szabad mozgásfejlesztésre.

Különleges lehetőségünk, hogy kellemes **zöldövezeti környezetben, a Régészeti Park** szomszédságában, a **lovass tanya**, a **Duna** közelében tölthetjük napjainkat, kihasználva az általuk kínált programokat, lehetőségeket a tapasztalatok, élmények gyűjtésére.

1. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

1.1. Gyermekkép, óvodakép

Engem ne emeljen a magasba senki, ha nem tud addig tartani, míg tényleg megnövök. Guggoljon ide mellém, ki nem csak hallani, de érteni akar, hogy közel legyen a szívdobogásunk.

/Birtalan Ferenc: Míg megnövök/

Gyermekkép

Óvodai nevelésünk abból a tényből indul ki, hogy az ember, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érettség és a környezeti hatások egyaránt befolyásolják. Éppen ezért a gyermeknek életkoronként, (életkori szakaszonként) és egyénenként is változó testi, lelki szükségleteit elégítjük ki óvodánkban.

Gyermekközpontú óvodai nevelésünkben:

- Nyitott, kiegyensúlyozott, testileg, lelkileg harmonikusan fejlett, vidám gyermekek nevelésén fáradozunk, akik szeretik és védik környezetüket, kooperációra és igényes kommunikációra képesek.
- Óvodai nevelésünkben gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk.
- Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Lehetőséget teremtünk a tehetségigérek kibontakoztatására.
- Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Törekszünk a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek szem előtt tartására..
- A gondozás – nevelés, mentes a hátrányos megkülönböztetés minden formájától.
- Az egyéni szokásokat, kívánságokat az óvoda lehetőségei és a többiek személyiségi jogai által szabott határok között a lehető legnagyobb mértékben vesszük figyelembe.
- Óvodai nevelésünk befogadó, biztosítja minden gyermek számára az esélyegyenlőséget, függetlenül attól, hogy egészséges, vagy fogyatékossgal él, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete.
- Biztosítjuk a sokszínű, változatos szabad tevékenységválasztás lehetőségét az egész óvodai élet során.
- Óvodánkban a gyermekekkel való bánásmódban az elfogadás, a gyermek iránti pozitív viszony, erősítő, elismerő, támogató nevelői módszerek érvényesülnek.
- Biztosítjuk a gyermek fejlődését elősegítő szakemberek segítségét és a kiegészítő szolgáltatásokat az arra rászoruló gyermekeknek.

- Nevelésünk mentes minden olyan magatartástól, késztetéstől, melynek célja a gyermek megalázása, megfélemlítése, emberi méltóságának megsértése, ill. ilyen hatást kiváltó légkör, környezet kialakítása.
- Megvalósítjuk az esélyegyenlőséget, a diszkrimináció-mentességet.
- A gyermek jogainak korlátozása csak olyan mértékben megengedett, amilyen mértékben a többi gyermek jogainak érvényesítése érdekében szükség van.
- A legjobb egészségi állapothoz biztosítjuk az egészséges és biztonságos környezetet, a korszerű, egészséges táplálkozást, a gyermek életkorának, fejlettségének megfelelő napirendet, a mozgásigény minél teljesebb kielégítését.
- Megvalósítjuk, hogy a különleges **bánásmódot igénylő gyerekek** különbözőségét természetességgel elfogadó, fejlesztő pedagógiai környezetben éljenek, fejlődjenek.
- Óvodásaink **nemzeti önazonosságát** tiszteletben tartjuk.

Óvodakép

Derűs, nyugodt, szeretetteljes légkörben neveljük a gyermekeket, biztosítva számukra a mással nem helyettesíthető játékot. A gyermekek testi – lelki – szellemi képességeinek differenciált fejlesztését - az életkorhoz és egyéni képességeikhez igazodó - játékos, élményszerű, sokszínű, változatos tevékenységrendszeren keresztül valósítjuk meg.

Óvodánkban egymással a gyermekek érdekeiért munkálkodunk. A családi nevelés elsődleges szerepét tiszteletben tartva a szülőkkel jó együttműködésre törekszünk.

Az óvárosi gyermekekkel elfogadtatjuk, hogy környezetünkben szerb nemzetiségű emberek is élnek. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Segítjük az identitástudat és a tradicionális értékek megőrzését.

2. Az intézményi alapelvek és célok

„Csak boldog gyermekből lehet boldog felnőtt” /Kodály Zoltán/

Az óvodapedagógus a nevelési folyamat legfontosabb tényezője, a nevelőmunka kulcsszereplője.

Nevelőtestületünk képzettsége, magatartása, módszertani kultúrájának színvonala garanciája programunk megvalósulásának.

Pedagógusaink szakirányú tanfolyamokon, továbbképzéseken folyamatosan fejlesztik tudásukat.

Az óvodapedagógus mintaként áll a gyermekek előtt. Modell szerepe életrendi mintáiban, szokásaiban, mindennapi viselkedési kultúrájában felerősödik.

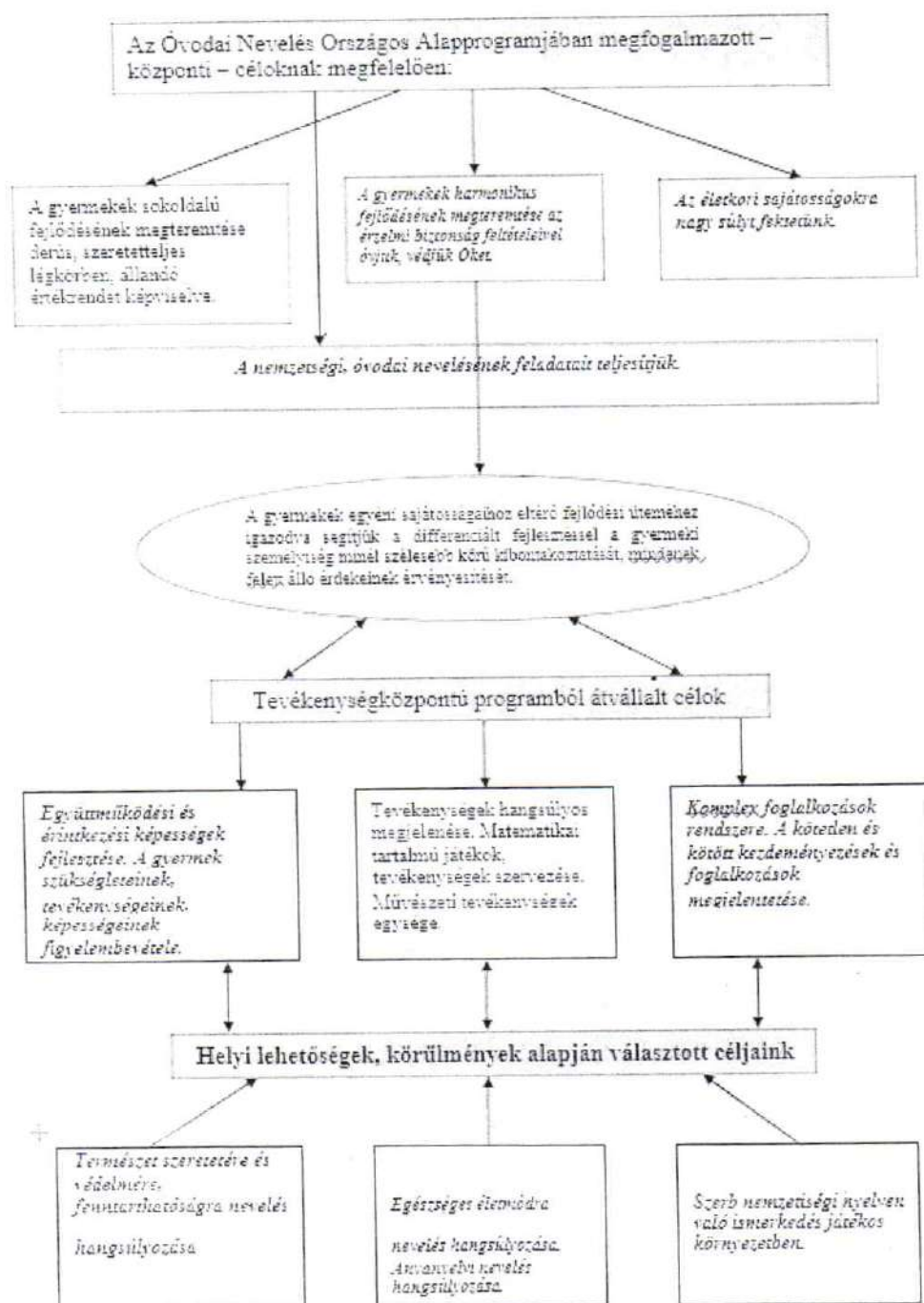
Fontos: a pozitív hozzáállás, az elfogadó, segítő, támogató attitűd, a kedvessége, tapintat, gyengédség, megértés, az érzelemgazdagság, a kreativitás, a rugalmasság, a türelem és a következetesség a pedagógus részéről.

A nevelőtestület minden tagja lehetőséget kap az innovatív ötletek kezdeményezésére és megvalósítására.

Szeretnénk elérni, hogy minden óvodapedagógus önálló sikereket érjen el munkájában.

Az óvodapedagógusok fontos feladatának tartjuk, hogy a nevelőmunkába vonják be a dajkákat, pedagógiai asszisztenseket, különösen a közösségi élet, a környezeti nevelés és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák, pedagógiai asszisztensek (az integrálásban való részvétel) az óvodapedagógusok közvetlen irányításával szorosan kapcsolódnak a csoportjuk mindennapi életéhez, eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez.

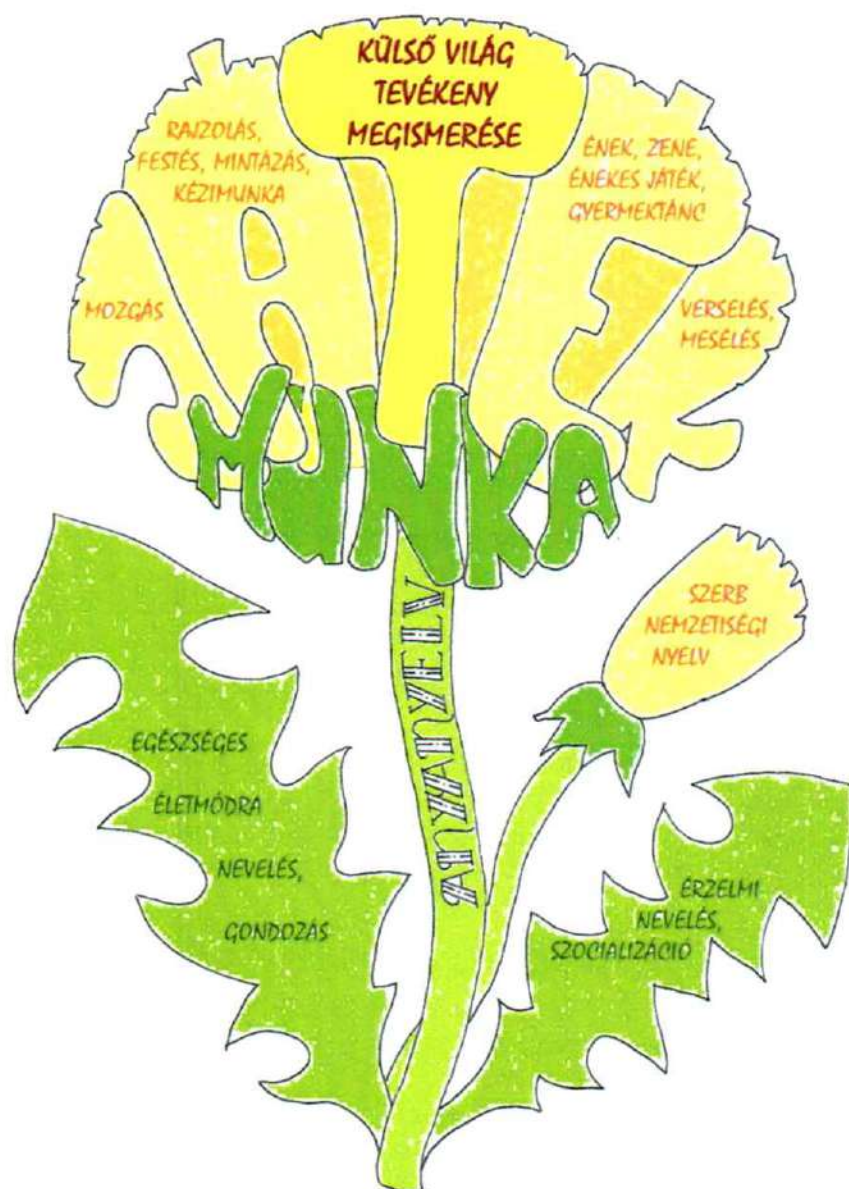
Nevelőtestületünket jellemzi a belső megújulás, melynek során alkotóerőinket sikeresen mozgósítjuk. A pozitív változás a gyermekek személyiségének fejlődésében, a pedagógusok felkészültségében, a pedagógiai munkájukban és magatartásukban mutatkozik meg.

3. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint meghatározott nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítést, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez

Az óvodai nevelés általános feladatai

A nevelés alapvető feladatának a gyermek középpontba helyezését tekintjük és a mindennek felett álló érdekeinek érvényesítését. Valljuk, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Szükségletek kielégítése a nevelési cél érdekében: Tisztában vagyunk azzal, hogy a gyermek fejlődő személyiség, ezért életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi - lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében a gyermeki személyiség alakulásában maximálisan biztosítjuk az:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Tevékenységek szerepe a nevelési cél érdekében:

Arra építünk, hogy a 3 - 7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés, változás felkelti a gyermek figyelmét, és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori sajátossága e korosztálynak. A környezetvédelmi tevékenységek környezeti nevelési célkitűzéseink és a környezettudatos magatartás megalapozását segítik.

A képességek szerepe a nevelési cél elérésében:

Számolunk azzal, hogy az életkori, de még az életkoron belüli egyéni képességszintek is nagy szóródást mutatnak.

- A gyermek folyamatos megfigyelése útján tiszta képet alkotunk a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében segítjük az egyéni, illetve differenciált fejlesztést.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekeknél egyénre szabott fejlesztést alkalmazunk. A gyermek képességét önmagához viszonyítva fejlesztjük.

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra. Így az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

Célunk:

A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése, testilelki harmónia megteremtése életkoruknak megfelelően.

A tárgyi környezet alakításával és a pedagógiai tevékenységrendszer tudatos megszervezésével segítjük a gyermekek környezet- és egészségtudatos magatartásának kialakulását.

Feladataink:

A szülők szemléletének alakításával a helyes testápolási szokások valamint az időjáráshoz igazodó öltözködési szokások kialakítása, az étkezés higiénijának megalapozása.

- Figyelembe vesszük a gyerekek egyéni sajátosságait.
- Szeretetteljes, nyugodt légkört alakítunk ki.
- A gyerekeket a tisztaság alakítására, megtartására tanítjuk.
- A szükséges időt, személyi és tárgyi feltételeket biztosítja.
- A családi és óvodai szokásokat összehangolva végezzük az egészséges életmódra nevelést.
- Ráirányítjuk a szülők figyelmét az egészséges életmód szokásainak fontosságára.
- Előtérbe helyezzük a gyermek egészségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését.
- Elsődlegesnek tartjuk az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítását.

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet biztosítunk.
- Megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel együttműködve, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Az optimális, a gyermek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakításánál figyelembe vesszük a családi szokásokat, különös tekintettel a roma családokra.
- Kiemelt feladatunk a családi szocializáció és az ehhez fűződő magatartás megismerése, megértése, elfogadása és annak kiegészítése a társadalmi elvárásoknak megfelelően.
- Az egészséges életmód alakítása érdekében a védőnő közreműködésével egészség projekteket, a szülők hozzájárulásával gyümölcsnapokat tartunk.

Csak azoknak a családban elsajátított szokásoknak a megváltoztatására, áthangolására vállalkozhat az óvoda, amelyik a gyermek egészségét, személyiségének fejlődését jobban szolgálja. Folyamatosan kommunikálunk a szülőkkel és keressük azokat a megoldási módokat, amelyekkel segíteni tudjuk a családokat annak érdekében, hogy megismerjék az egészséges életvitel szokásait.

Feladatok a különböző területeken

Gondozás:

- A gyermek komfortérzetének kielégítése, alakítása.
- A rendszeres tisztálkodás iránti igény kialakítása.
- Az egyes műveletek (fésülködés, zsebkendőhasználat, mosakodás, fogmosás, WC használat) helyes technikájának elsajátítása, gyakoroltatása.

Öltözködés:

- A ruházat mindig igazodjon a hőmérséklethez, időjáráshoz.
- A ruházat biztosítsa a szabad mozgást és óvjon a sérülésektől.
- Kényelmes lábbeli biztosítsa a láb fejlődését, a lábizmok erősödését.

Étkezés:

- Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítése
- A gyermekek kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű étrendjének a biztosítása.
- A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszercsoport biztosítása az egészséges táplálkozásért.
- Étkezési kultúra kialakítása
- Megfelelő mennyiségű és minőségű, vitaminokban, rostokban gazdag ételek fogyasztása. Minden tízórai friss gyümölcs – zöldség forrásokból áll.
- Az eszközök helyes használata.
- A különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

Pihenés:

- A zavaró belső és külső ingerek megszüntetése.
- Az alvás előtti és alatti légszere biztosítása.
- Az egyéni alvásszükséglet figyelembevétele.
- A délutáni pihenést higiénés igényünk miatt a gyerekek pizsamában illetve ágyneműs fektetőn töltik.

Levegőzés:

- Az időjárástól függően minél több tevékenység szervezése a szabad levegőn.

Tisztálkodási szabályok kialakítása:

- kötelező kézmosás étkezés előtt, WC használat után, a kézmosás szükség szerint igényének a kialakítása
- fogmosás igényének a kialakítása az étkezések után

Betegség megelőzés és egészségmegőrzés:

- A gyermek egészségének ellenőrzése (reggel érkezéskor, folyamatosan napközben, a gyermek hazaindulása előtt)
- Betegség megelőzés, stresszoldás, immunrendszer erősítés.
- Prevenció feladatok alapja a személyi higiénia következetes megtartása, környezethigiénia
- A gyermekek önmaguk és társaik testi épségének megóvására és védelmére nevelése (konfliktuskezelés, tolerancia)
- A balesetek megelőzése céljából a személyi és tárgyi feltételek ellenőrzése, a hibaforrások megszüntetése
- Baleset esetén az SZMSZ-ben szabályozottak szerint való eljárás

Mozgás:

- Az egészséges életmód kialakulásának egyik elengedhetetlen feltétele, mely nagyban hozzájárul a gyermekek ideális testi és szellemi fejlődéséhez.
- A gyermekek minél sokrétűbb mozgásformákkal ismerkedjenek meg.
- A mozgáslehetőségek kötött és kötetlen formában valósuljon meg.
- A mozgásfejlesztő program az egész személyiség fejlesztésére irányul, s változatos tevékenységek sorozatában valósul meg.
- A motoros képességek fejlesztése
- A nagy és finommozgások, testséma és fizikai erőnlét fejlesztése.
- A szem-kéz, szem-láb koordinációjának fejlesztése.
- Problémamegoldások erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladat-megoldásokkal.
- Mozgással kapcsolatos, és mozgáshoz kapcsolódó szókészlet fejlesztése.
- Ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése.

Környezettudatos magatartás:

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése.
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.
- Környezeti vonatkozásban is aktív szemléletformálás.
- A természet és benne az emberi társadalom fenntarthatóságának, harmóniájának megőrzése a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása érdekében.
- Egészségkép fogalmi háttérének kialakítása.
- A helyi környezet kiemelt szerepének tudatosítása.

Életvezetési készségek: amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz,

- A rugalmas alkalmazkodóképesség, a nehézségek leküzdéséhez.
- Az önismeret fejlesztése.
- Az érzelmek kezelésének fejlesztése.
- A kritikus gondolkodás készségének segítése.
- Az interperszonális készségek fejlődése a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz

Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az étkezési szokásokat úgy alakítsa, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon.

- Csak akkor ülnek le a gyerekek, ha az étel az asztalon van.
- Tartsa tiszteletben a gyerekek étkezési tempóját.
- A tízórai, és az uzsonna folyamatosságának biztosítása érdekében, minden korcsoportban segítse elő az önkiszolgálást.
- Teremtse meg a kulturált étkezés feltételeit, alakítsa ki a helyes étkezési szokásokat, szabályokat.
- Kedveltesse meg az új ízeket, intenzív rágasra ösztönözzön. Folyamatosan biztosítsa a folyadékot.
- Az ebédeltetés során kiscsoportban segítse elő az önkiszolgáló tevékenységet, és középső-és nagycsoportban a naposi munkát.
- Az önálló ételmerítésre és a folyadék töltésre fokozatosan szoktassa rá a gyerekeket.
- Az étkezés utáni szalvéta használatot alakítsa ki a csoportjában.
- Adjon lehetőséget az étkezések alatti csendes beszélgetésre.
- Az evőeszközök használatánál vegye figyelembe a gyerekek életkorát, egyéni képességeit.
- Minden nap biztosítsa a gyümölcs- vagy zöldség fogyasztását.
- Biztosítsa a speciális étkezési igényű gyermekek számára a különleges étrendet.
- Adjon tanácsot, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
 - Kerüljék a családi étkezés során az egészségtelen ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Csökkentsék, vagy hagyják el az étkezési szokásrendjükben a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi, barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertessék meg az óvodapedagógusok a dajkákkal együttműködve a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést tegyék örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az egészségfejlesztő programot (projektek), játékos alkalmat teremtsenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés zöldségekből, gyümölcsökből különféle csírák, pelyhek, szeszámag, müzli, lenmag, snidling, méz stb. fogyasztása– kóstolgatás).
- A nevelési év során legalább 2 alkalommal kerüljön sor az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenységre. Ennek során a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóbbá a gyermekek részére.
- Az étkezések során előforduló minden féle tejterméket kóstoljanak meg a gyerekek.
- Beszélgessenek a tej fontosságáról, miért fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

Személyi higiéné

Alapelvek

A testápolás a gyerekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Az óvodai és családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában.

Az óvodapedagógus, az óvodai felvétel után készítsen a gyermekről anamnézist, ezzel elindítja a gyermek megismerésének folyamatát. Elsősorban a gyermekek testszükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt. A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenység végzéséhez szükséges.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használathoz teremtsen meg a feltételeket, többek között elegendő időt, nyugodt,
 - türelmes légkört, hogy a gyermek fokozatosan, önállóan végezhesse ezeket a teendőket.
- Tervezze meg, alakítsa ki a különböző testápolási folyamatok technikáját, a műveletek sorrendiségét, az eszközök használatát gyakoroltassa be, a kialakult szokásokat szilárdítsa meg, a műveletek sorrendjét automatizálja.
- Az elfogadás (beszoktatás) ideje alatt minden gyermekkel ismertesse meg a testápolási teendőket, tevőlegesen nyújtson segítséget, hogy a gyermekek megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét, s közben a műveletek során beszélgessen a gyermekekkel a bensőséges kapcsolat kialakítása érdekében.
- Figyelmeztesse a gyermekeket a saját személyes eszközök használatára /pohár, fogkefe, fésű/.
- Biztosítsa a WC-zés lehetőségét a nap bármely szakában, a dajka és az óvodapedagógus pedagógiai asszisztens nyújtson segítséget a WC rendeltetésszerű használatában, mely nemenként eltérő lehet.
- A fogmosás igényének kialakítását az óvodába lépéstől kezdje meg, amely gyermekek sohasem használtak fogkefét, azokkal fokozatosan vezesse be a fogkefe használatát, eleinte csak szájoöblítést végezzenek. Fogmosásra ebéd után kerüljön sor, ügyeljen arra, hogy a gyermekek megfelelően és alaposan mossanak fogat.
- A mosdóban elvárt viselkedés szabályaira a balesetek elkerülése érdekében folyamatosan figyelmeztesse a gyermekeket.
- A környezettudatos szemlélet kialakítása érdekében ügyeljen a takarékosagra, ezért mindenből csak a szükséges mennyiséget használják /WC papír, víz, szappan, fogkrém, zsebkendő, stb./
- A helyes orrfűvés és zsebkendőhasználat kialakulását segítse elő, elérhető helyen biztosítsa a zsebkendőt a csoportszobában.
- Esetenként a gyermek gondozatlanságát, ápolatlanságát bizalmasan beszélje meg a szülővel, tapintatosan tanácsokkal, ötletekkel segítse őket.
- Fejtetvesség esetén azonnal intézkedjen a kezeléssel a dajka, szükség esetén védőnő bevonásával.
- A testápolás hangsúlyozása érdekében évente több alkalommal szervezze meg a védőnő által elvégzendő tisztasági vizsgálatot a gyermekeknél.

Az öltözködéssel, ruházattal kapcsolatos óvodai szokások

- A csoportszobai játékhoz kényelmes benti ruhát és váltócipőt /nem papucs/ viseljenek, az udvari játékhoz az időjárásnak megfelelő, udvari játékokra alkalmas ruhát, cipőt.
- Minden gyereknek legyen váltóruhája a zsákjában. A megfelelő ruházat biztosítását ruhagyűjtéssel, adományozással segítjük.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során az óvodapedagógus a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására tegyen javaslatot. (műszálas anyagok kerülése, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása).
- A mindennapos mozgáshoz legyen a mozgásnak megfelelő váltó ruházatuk. /tornacipő, zokni, trikó vagy póló, rövidnadrág, stb./
- Ünnepeken, ünnepélyeken viseljenek alkalomhoz illő ruházatot.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára igény szerint biztosítjuk a tornafelszerelést, ha szükséges ünnepelő ruhát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alakítsa ki már óvodába lépéstől kezdve a helyes öltözködési szokásokat, a váltóruha és a megfelelő ruházat biztosításához kérje a szülők segítségét.
- Tartsa szem előtt az időjárásnak megfelelő öltözködést, figyelmeztessen a túl- illetve alulöltöztetés veszélyeire.
- Tárjon fel összefüggéseket /évszakonként/ a gyermekek számára az időjárás és az öltözködés között.
- Az öltözködés folyamatában fokozatosan szoktassa a gyermekeket az önállóságra, tartsa szem előtt a gyerekek életkori sajátosságait, csak annyit segítsen, amennyit a gyerekek igényelnek.
- Biztosítson elegendő időt az öltözködésben a gyermekek eltérő igényei szerint.
- Ügyeljen a helyes sorrend kialakítására, majd a betartására is, annak érdekében, hogy automatikussá váljék.
- Juttassa sikerélményhez a kevésbé önálló gyermekeket az önállóságra ösztönzés és gyakorlás által, fokozza ügyességüket.
- Mutasson példát a gyerekek ruhadarabjainak összehajtogatásával, elrendezésével és ezt várja el a gyerekektől is. Ösztönözze a gyermekeket a ruhájuk, cipőjük esztétikus elhelyezésére.
- Szoktassa a gyerekeket a ruhák, cipők megóvására, tisztántartására.
- Fordítson figyelmet arra, hogy minél több gyermek sajátítsa el a cipőkötés technikáját iskolakezdésig.
- Nagycsoportosoknál érje el, hogy hőérzetüknek megfelelően önállóan alakítsák és változtassák öltözetüket.
- A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki.

Alvás, pihenés

- Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, amit lefekvés előtt alapos szellőztetéssel biztosítson.
- Tegye lehetővé a nyugodt pihenéshez az otthonról hozott, vagy az óvodában választott puha tárgyat.
- Elalvás előtt mesével, dalokkal nyugtassa a gyermekeket.
- A pihenés, alvás alatti nyugalmat mindvégig tartsa fenn.
- Az alvás ideje alatt mindvégig tartózkodjon felnőtt a csoportban.
- Tegye lehetővé, hogy a nagycsoportos gyermekek a számukra elegendő idejű pihenés után csendes pihenjenek, a csoport összetételétől függően felkelhessenek, s csendes tevékenységet folytathassanak.

Egészséges és biztonságos környezet biztosítása, környezettudatos magatartás megalapozásának alapelvei:

- A gyermekek egészséges életmódjának szintjét befolyásolja az óvoda feltételrendszere.
- A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az izlésközvetítés miatt, és a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos.
- Az egészséges környezet érdekében fontos a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekekkel.
- Óvodánk helyiségeinek kialakítása a gyermekek egészséges életmódját szolgálja.
- A csoportszobák és az egyéb foglalkoztató helyiségek esztétikus, nyugtató hatású díszítése adja a megfelelő környezetet a harmonikus személyiségfejlesztéshez.
- Az óvodánk udvarán minden gyermek biztonságosan használhatja a mozgásfejlesztő játékokat.

- A gyermekek szabadtéri tevékenységei alatt is mindig gondoskodunk megfelelő mennyiségű ivóvízről pohárból vagy kulacsból.
- Az óvoda helyiségein tükröződik az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek és dajkák esztétikai kultúrája. Ízléses, díszekkel történik a helyiségek dekorálása.
- A csoportszobák belső terét úgy alakítjuk ki, hogy a különböző tevékenységeknek legyen állandó helye, úgynevezett „kuckókat” képeztünk, melyek lehetőséget adnak a mikro-csoportos elmélyült játékokra és változatos tevékenységekre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A környezettudatos magatartás kialakítása érdekében elsődleges feladatunk a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások kialakítása.
- Pozitív mintát nyújtson a környezettudatos magatartásra, ökológiai szemléletformálásra.
- Ügyeljen a biztonságos környezet kialakítására a gyermekek fejlettségéhez, szükségleteihez és testméreteikhez igazodva a csoportszobában, öltözőben, mosdóban, egyéb helyiségekben és az udvaron.
- Olyan pedagógiai folyamat kialakítása, amely elősegíti és megalapozza a gyermekek környezettudatos magatartását, életvitelét, életmódját.
- A tevékenységek tervezése és megvalósítása során az újrahasznosítás kiemelt szerepet töltsön be.
- Törekedjen a kreativitást elősegítő, újrahasznosított anyagokból készülő játékeszközök, a környezettudatos szemlélet kialakulását segítő játékok folyamatos bővítésére.
- Törekedjen a csoportszoba praktikus elrendezésére, a megfelelő játékok kiválasztására a balesetek elkerülése végett.
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezelje, szükség esetén kezdeményezze javítását, cseréjét, a törött, sérült, éles, hegyes játékokat távolítsa el a csoportból és az udvarról.
- Figyeljen a megváltozott időjárási körülményekre az udvari játékok használata során /vizes, csúszós mászóka, körforgó, csúszda, stb./
- Minden félévben ismertesse az óvó-védő intézkedéseket a gyermekekkel a balesetek megelőzése érdekében.
- A gyermekek bevonásával vigyázzon az udvar rendjére, ültessenek együtt sokféle virágot, hívja fel a gyermekek figyelmét a növényvédelemre.
- Hívja fel a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, magatartási szabályokra.
- Gondoskodjon az egészséges környezet kialakításáról a higiéniai szabályok betartatásával.
- Naponta többszöri szellőztetéssel biztosítsa a levegőcserét a gyermekek által használt helyiségekben.
- Az öltözők berendezése, szellőzöttsége biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltöztetéshez. A szülők részére legyen esztétikus tájékoztatótábla, valamint a gyermekmunkák elhelyezését biztosító tábla.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi beállítódása. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában családias, bizalmat közvetítő, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül. Ez ösztönzi és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű.

A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, „énes” magatartásból 7 éves kor végére eljut a gyermek a

kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg. Az együttesség, a közösen átélt élmények bizonyos többletet adnak a csoportnak, módosíthatják a viselkedést.

A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjesztése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

Célunk

- Érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Ökológia szemléletű nevelésünk a gyermekek érzelmi fogékonyságára alapoz.
- A családi nevelés kiegészítése, együttműködés.
- A gyermekek szocializációjának fejlesztése.
- Alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok kialakítása.
- A gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az óvodapedagógus feladatai

- A pedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én - tudatának alakulását, engedjen teret én - érvényesítési törekvéseinek.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a környezettel szemben.
- Érzelmi biztonságot nyújtó környezetben a gyermek életrendjének és közös tevékenységeinek megszervezése.
- A gyermekek életkorának megfelelő szokás -, szabályrendszer kialakítása.
- Ismétlődő közös, örömteli tevékenységek szervezése, amely nevelésük hagyományrendszerébe épül és mélyíti az összetartozás élményét.
- Olyan pedagógusi modell állítása, amely példaként szolgál, s közvetíti azon erkölcsi tulajdonságokat, amelyek az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, a másság iránti megértés kialakulását segíti a gyermekben.
- A gyermekközösségbe való beilleszkedés segítése egyéni bánásmóddal, és az egyéni kapcsolatok szélesítésével.

Konfliktushelyzetek egymás közötti, igazságos elrendezésének bemutatása, megtanítása, toleráns magatartási minta közvetítése.

Etikus viselkedéshez szükséges ismeretek átadása, példamutatás. A szeretet és a kötődés képességeinek fejlesztése. Az erkölcsi értékek átadása, a gyermeki személyiség formálása

A gyermekeknek tapasztalatunk szerint szükségük van világos és kötelező korlátokra, ezzel egyidejűleg szabadságra.

Az óvodás korú gyermekek különösen fogékonyak a látott példák befogadására, azok utánzására.

Mint például:

- az igazságosság,
- a helyes viselkedés,
- a békés együttélés,
- a szeretet,
- az erőszakmentesség.

Olyan erkölcsi szükséglet, mely gyermekekre, felnőttekre egyaránt vonatkozik. A gyermekek az értékeket nem beszéd, hanem cselekvés által, szituációkban ismerik meg, s ez által válik majd életük részévé, cselekvésük mintájává.

Az értékek tudatos feldolgozásának alapja, hogy a gyermekek:

- észleljék és utat engedjenek érzéseiknek
- megértsék és alkalmazzák a szabályokat, képesek legyenek önmaguk és mások jelzéseinek érzékelésére
- a beszéd felfogására és a nyelv helyes alkalmazására

A megismerés eszközeként sokszituációs játékot alkalmazunk. A szerepjáték megfigyelése során is információt szerzünk a gyermekek aktuális érzéseiről.

- Az óvodában tiszta és állandó értékrendet állítunk fel.
- Világos, egyértelmű elvárásokat közvetítünk.
- Egymás tiszteletére, elfogadására nevelünk.
- A különbözőségek elfogadását, tiszteletét kiemeljük.
- Fejlesztjük a toleranciát, a türelmet, a bátorságot.
- Elegendő figyelmet fordítunk minden gyermekre.
- Megerősítő visszajelzésként használjuk a gyakori dicséretet.

A szeretet kifejezésének ezernyi formáját alkalmazzuk (gyermekek fogadása, köszöntése, odafigyelés, érintés, simogatás, ölelés, nevetés, lágy hangnem, magyarázat, közös játék, szemkontaktus...)

A gyerekeknek legyen lehetősége megtapasztalni saját döntéseik következményeit, majd tapasztalataikat pedagógus segítségével értelmezzék és elemezzék. Az óvónő irányításával következtetéseket vonjanak le jóról – rosszról, helyesről és helytelenről.

Óvodapedagógusaink a következő feladatokat valósítják meg:

- A szeretet, a melegség, az elfogadás és a biztonság megtapasztalása.
- A megbízhatóság, a megértés, a bizalom átélése.
- A vigasz, a segítség és a támogatás megtapasztalása.
- Az érzések átélése és kifejezése.
- A saját tempó megengedése.
- A viták által a konfliktusok megoldásának megtanulása.
- A pihenés és a csend átélése.
- Bátorság ahhoz, hogy megtegyünk valamit és vállaljuk a következményeket.
- Mozgás, játék, kísérletek.
- Titkok felfedezése, titkok megőrzése.
- Testi és lelki erőszakmentesség átélése.
- Az önállóság és a felelősségteljes cselekvés kifejlesztése.
- A tisztelet és megbecsülés átélése önmagunkkal és a többiekkel szemben.
- Szabályok kialakítása.
- Az együttérzés, őszinteség, a folyamatosság elősegítése és megélése.
- A fantázia és a belső világ megtapasztalása.

Közösségi lét

A közösségi lét az ember számára életszükséglet. A közösségben való együttélés során szerezhethetünk tapasztalatokat az igazságos, rendezett és felelősségteljes együttélés alapfeltételeiről és mindazokról a nehézségekről, amelyek mindezt jelentik.

A mi óvodánk az erkölcsi nevelés, és a közösségi élet kialakításánál törekszik a biztonságos, nyugodt, félelemmentes, mindennapok biztosításával, a gyermek - gyermek, a gyermek - felnőtt közötti bizalomteljes kontaktus felvételre. A természetes szituációkban, a gyermekekkel és felnőttekkel való helyes viselkedés kialakítására az együttműködés, együttjátszás, egyttmunkozás képességének kialakítására, gyakorlására. A konfliktusok kezelésére, demokratikus szabályok betartására. A nevelés folyamatában igyekszünk megértésre, toleranciára szoktatni a gyermekeket, A közösségi nevelés segíti, serkenti a szocializációt, amelyet - a családi és a bölcsődei szocializációra építve - az óvoda folytat és ezzel tovább szélesíti a gyermek bevezetését a társadalmi környezetbe. Szem előtt kell tartanunk az óvodáskorú gyermek jellemző sajátosságaként az érzelem-vezéreltséget.

Alapelv:

Élmény gazdag mindennapok megteremtésével, változatos tevékenységek biztosításával olyan szociális képességekkel rendelkező gyermekeket nevelünk, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás elfogadása, az emberek különbözőségének megértése, a másik iránti tisztelet és szeretet jellemez. Tisztelik, becsülik szülőföldjüket.

Alapvető nevelési feladatunk és magatartásformánk, hogy az óvoda valamennyi alkalmazottja különös szeretettel, odafigyeléssel, megértéssel és türelemmel forduljon gyermekeink felé.

Az új környezet elfogadásához az érzelembiztonság és a tevékenységszükséglet kielégítése segít, amelyben, tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni sajátosságait, jogait.

Az óvodapedagógus feladata:

- Elegendő időt biztosítunk a beszoktatásra, beilleszkedésre. A gyermek behozhatja otthonról kedvenc játékszerét, illetve más tárgyat, amihez ragaszkodik.
- Lehetővé tesszük a szülővel együtt történő beszoktatást.
- Óvodánk nyitottsága nemcsak a beszoktatás alatt, hanem az óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a mindennapi életbe való betekintést, kezdettől fogva jelentős közösségformáló szerepe van az állandó személyes kapcsolattartásnak és a kommunikációnak.
- A nevelés folyamatában jelentős szerepet kap az egyén és közösség nevelése.
- Támogatjuk, segítjük a helyes szociális viselkedés megtanulását, melynek színtere az óvodai csoportközösség.

Társas - közösségi szokások alakítása, közösségi életre való felkészítés

Alapelv:

Hogy a gyermek - gyermek, gyermek - felnőtt viszonyában megmutatkozzék a pozitív érzelmi töltés, attitűd erősítése. Létrejöjjenek konstruktív, együttműködő társas kapcsolatok, segítve az egészséges önérvényesítést. A gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás-, szabályrendszert kialakítottuk, folyamatosan alkalmazzuk, így segítjük a gyermek beilleszkedését. Olyan érzelmi, akarati, erkölcsi tulajdonságok fejlesztését tartjuk fontosnak, amelyek segítségével elérjük, hogy a gyermekek tudjanak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben található jóra, szépre és becsülik azt, ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A kiemelt figyelmet igénylő *gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. Az általunk megalkotott Pityangos illemkódex beépül a csoportok életébe, segítve a nevelési szint emelését.

Az óvodapedagógus feladata:

- mindig barátságosan, szeretetteljesen és őszintén fordulunk a gyermekek felé
- igyekszünk megértők és toleránsak lenni, mert csak ennek alapján értékelhetjük helyesen a gyermekeket
- törekszünk arra, hogy a gyermekekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságait figyelembe véve bánjunk
- szokás és normarendszerünk megalapozását az óvoda mindennapjaiba fokozatosan építjük be.

- a gyermeket segítjük abban, hogy óvodáskor végére a helyesen kialakított szokások a gyermekek természetes igényévé válnak - elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat - ezeket önként vállalják.
- A közösség számára végzett hasznos munka iránt felkeltjük az érdeklődésüket, pl. naposságnál.
- közös élmények, közös tevékenységek, közös együttlétek megteremtése
- teret engedünk a gyermekek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek
- a baráti kapcsolatokat alakítjuk, erősítjük
- segítünk, hogy minden gyermek találja meg helyét és szerepét a csoportban
- a szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőségek elfogadását, megértését
- a társas együttélés alapvető szabályait megismertetjük és gyakoroltatjuk (egymásra figyélés, egymáshoz való alkalmazkodás, egymásnak való segítség, együttérzés, illemszabályok)

A gyermekek helyes erkölcsi tulajdonságait alakítjuk, a saját élethelyzeteikben való tapasztalással, a pedagógus személyes példaadásával (jó – rossz felismerése, őszinteség, igazságosság, igazmondás, felelősségvállalás, gyengébb védelme, segítése, a máság elfogadása).

Megfelelő szakemberek közreműködésével szükség esetén - viselkedési, beilleszkedési nehézségek - speciális fejlesztést biztosítunk.

Szocializáció

Úgy kell megszervezzük a gyermekeink óvodai életét, hogy az segítse erkölcsi tulajdonságaiknak – együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség - az akaratuknak - az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat – fejlődését, szokás és normarendszer megalapozását.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus) közreműködésével.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak egymáshoz, a felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban és tettekben is kifejezik.
- Aktívan és érdeklődéssel vesznek részt közös tevékenységekben.
- Elfogadják az adott tevékenység által kívánt magatartási formákat.
- Igényükké válik a helyes cselekvés és viselkedés helyes szabályainak betartása.
- Tisztelettel viselkednek egymás és a felnőttek iránt, vigyáznak munkájuk eredményére.
- Észreveszik, hogy kinek, miben, mikor van szüksége segítségre.
- Bízhatnak önmagukban és társaikban, együttéreznek társaikkal.
- Ébrednek bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Figyelmesen hallgatják a felnőttek és a gyermekek közléseit.
- Szociálisan érettebbé válnak az iskolakezdésre.
- Elismerik saját hibájukat, a konfliktus helyzetekben tudnak egyezkedni.
- Toleránsak egymás iránt, társuk különbözőségét elfogadják.

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Alapelv

Az emberek közötti kommunikációnak és a szociális kapcsolatok kiépítésének legfontosabb eszköze az anyanyelv. Anyanyelvünk sokrétű jelrendszer, melyet az óvodában a gyermekek sokféle tevékenység közben sajátítanak el, az óvodai élet minden mozzanatában, a nevelés egész folyamatában. A beszéd és a gondolkodás szoros kapcsolatban áll egymással, fontos tehát a gyermekek anyanyelvi fejlesztése, mert, ezáltal nemcsak jobban és tisztábban fognak beszélni, hanem fejlődik a gondolkodásuk is. A szocializáció folyamán a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermekek biztonságérzete, gazdagodnak ismeretei.

Olyan változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyeken keresztül a gyermek a természeti és társadalmi környezetéről minél többoldalú tapasztalatokat szerezhet. Szűkebb és tágabb környezetük megismertetésével megalapozzuk a szülőföldhöz való kötődést. Az anyanyelvi programot minden tevékenységi szinten - játék - munka - tanulás- igyekszünk megvalósítani a komplexitás elvének érvényesítésével nyelvi, irodalmi, zenei anyag színesítésével, szóbeli és mozgáshoz kötött cselekvések beiktatásával, nyelvi játékok, feladatok megoldásával. A család, a környezet megismeréséből indulunk ki és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül fejtjük ki a hatását.

Célunk

- A gyermekeket olyan beszédközegbe helyezni, ahol a különböző élethelyzetekben támogatjuk a kérdezést, elkerüljük a javítgatást.
- A gyermek ne csak választékosan, hanem szépen, helyes kiejtéssel tanuljon meg beszélni.
- Az értelmi képességek, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.
- Az alapvető kultúrtechnikák elsajátításához szükséges különböző képességek alakítása, fejlesztése.
- Egyre pontosabb, valósághű érzékelés – észlelés kialakítása.
- A figyelem összpontosítására való képesség alakítása.
- A valósághoz közelítő képzeleti működés alakítása.
- Emlékezet fajtáinak finomítása.
- Gondolkodási alpműveletek stabilizálása.
- Kreatív problémamegoldó gondolkodás lehetőségeinek bővítése.
- A beszéd fejlődésével párhuzamosan kialakuló elemi, fogalmi gondolkodás megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosításával a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, illetve bővítése.
- Miközben sokat beszélgetünk a gyermekekkel, kérdezzük, meghallgatjuk, válaszolunk kérdéseikre, az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása mellett a gyermeki alkotóképesség és az értelmi képességek fejlesztésére törekszünk.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)
- Tehetség ígéretek kibontakoztatására törekszünk, a gyermek képességének megfelelő területen, a szülői házzal karöltve.
- A megkésett beszédfejlődésű gyermekeket, szükség esetén szakemberhez irányítjuk.
- Példaadással érthető, szép, kifejező beszéd készségének alakítására törekszünk,
- Anyanyelvünk szépségének, kifejezőerejének megláttatása, a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve.
- Biztosítjuk a gyermekek változatos tevékenységét, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A helyes nyelvhasználattal a biztonságos önkifejezés megalapozása,
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása, beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel,
- A helyes légzéstechnika elsajátíttatása játékos feladatok végzésével. Olyan lehetőségeket kínálunk a gyermek számára, amelyben olyan szituációkat él át, ahol megismerheti a felfedezés, a kutatás örömét.

- Olyan szituáció teremtése, ahol a gyermekek szívesen, örömmel beszélnek, kezdeményezők a beszélgetéseknél, szépen, tisztán, jól artikuláltan és nyelvtanilag helyesen beszélnek, aktív szókincsük bővül, igényesen tudnak kommunikálni.
- Dicsérettel, buzdítással a gyermekek beszédkommunikációs kedvének fenntartásával serkentjük őket a beszédre, nem vesszük el a kedvüket az állandó javítgatásokkal, figyelmeztetéssel.
- Azoknál a gyermekeknél, akik beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzdenek, logopédus segítségét kérjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Az egyszerűbb feladatokat megérti.
- Érdeklődik a környezet tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladat végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyeleme időtartama életkorának megfelelő.
- Teljesítménye eredményét reálisan értékeli.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Képes a logikus, problémamegoldó gondolkodásra.
- Tapasztalatait szóban kifejezi.
- Természetes közegnek tekinti mind a magyar, mind az angol nyelvkultúrát.
- Érthetően folyamatosan kommunikáljon, beszéljen.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangszíval tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ.
- Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkotson.
- Igénylik, hogy feladatokat sikeresen és önállóan oldjanak meg.
- Képesek a környezetükről hiteles, valósághű képet alkotni.
- Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs.
- Tisztán ejtse a magán- és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Legyen képes rövid történet önálló elmondására.
- Erősödnek az iskola kezdéséhez szükséges magatartási formák: önfegyelem, kitartás.

4. Az óvodai élet megszervezése

4.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Személyi feltételek: teljes mértékben biztosítottak. Nevelőtestületünk és a tanulási munkát segítők összetétele hosszú idő óta stabilnak mondható.

Jelenleg főállású dolgozók:

Pedagógusok:

16 fő óvodapedagógus

1 fő óvodaigazgató

1,5 fő gyógypedagógus

Pedagógiai munkát segítőik:

10 fő dajka

6 fő pedagógiai asszisztens (ebből 1 fő gyógypedagógiai asszisztens)

Technikai állomány:

2 fő konyhai és 2 fő takarító, 1 fő karbantartó

Adminisztratív és gazdasági egység:

1 fő óvodatitkár és gazdasági ügyintéző

Minden csoportban 2 óvodapedagógus és 1 dajka néni foglalkozik a gyerekekkel.

- A szerb nemzetiségi nyelvű feladatok teljesítéséhez a feltétel biztosított, az óvodapedagógusnak rendelkeznie kell szerb nemzetiségi óvodapedagógusi oklevéllel vagy óvodapedagógusi végzettséggel és középfokú "C" típusú állami nyelvvizsgával egyenértékű okirattal.
- Óvodánk csak tálaló konyha. A konyhai kisegítők és a dajkák is elvégezték az élelmezés egészségügyi minimum tanfolyamot.
- Óvodánk működését segíti továbbá egy óvodatitkár, megfelelő szakképesítéssel.

Óvodapedagógusok képzettsége: A program nevelési céljainak hatékony megvalósítását eredményezik. Ezek az alábbiak:

<i>Pedagógusok végzettsége</i>	<i>Szakvizsgázott pedagógusok száma: Szakvizsga megnevezése</i>	<i>Szakirányú végzettség megnevezése</i>	<i>Egyéb főiskolai, egyetemi végzettség megnevezése</i>	<i>Jelenleg továbbtanulók száma: Továbbképzés megnevezése</i>
1 fő	Gyermek –és családpedagógia – pedagógus- szakvizsga			
1 fő	Gyógytestnevelési ismeretek nyújtása óvodapedagógusokna k, tanítóknak l.			
2 fő	Közüoktatási-vezetői pedagógus szakvizsga			
			1 fő fejlesztő pedagógus	
1 fő	tánc és			

	drámapedagógus			
1 fő			Tanító „C” kategóriás néptánc oktató	
1,5 fő			gyógypedagógus	

Az intézményben működő *munkaközösségek száma:*

Egy vagy két munkaközösség segíti az eredményesebb szakmai munkát. Mindig az adott nevelési év munkatervében kerül meghatározásra, hogy hány munkaközösséget működtetünk.

4.2. Tárgyi feltételek

A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Különböző játéktípusok eszközei, mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök, ének, zene, énekes játékok eszközei, az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei, értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök, ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök, a természeti - emberi - tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok, munkajellegű tevékenységek program-, és funkció specifikus eszközei.

Jelenleg az intézményi költségvetésben rendelkezésre állnak, valamint pályázati lehetőségek nyújtotta anyagi támogatásból biztosítottak.

Azonban folyamatos pótlást és cserét igényelnek.

A fenntartóval egyeztetett eszköz igény ütemezés nem áll az intézmény rendelkezésére. Mindig az adott év költségvetésének a függvénye.

A beszerzendő eszközök:

- Csoportszobai bútorok folyamatos cseréje.
- Gyerme mosdóban szappantartók folyamatos cseréje/higiénia
- A gyermekmosdókban a jelenlegi csaptelepek víztakarékos csaptelepekre való cseréje vízfogyasztásban megtérül)
- Az Óvárosi Tagóvoda műszaki rendszerének , épületgépészetének folyamatos karbantartása.
- NÉBIH előírás szerinti épület belső tisztasági festése

Az udvaron:

- homokozókban a homok évenkénti cseréje (NÉBIH előírás)
- játékok karbantartása, festése
- fűvesítés folyamatos gondozása
- kerti ivócsap rendbetétele, használhatóságának folyamatos biztosítása az elegendő vízfogyasztás érdekében,
- a Központi Óvoda kerítésének felújítása, festése.

- kerti bútorzat, játékok folyamatos karbantartása,
- a tönkrement játékok helyére az udvari játékok pótlása

4.3.A napirend, hetirend meghatározása

A gyermekek részére 11 órás nyitva tartásra és 5 napra kialakított program.

Napirend kialakításának fő elemei:

- Rendszeresen végzett tevékenységek (önkiszolgálással, egészséges életmóddal kapcsolatos teendők)
- Művészeti tevékenységek széles skálája (a nap bármely szakában, szabad alkotótevékenység feltételeinek biztosításával)
- A gyermek szabad akaratából következő spontaneitás.
- Az eszközök, anyagok és a szabad tevékenykedtetés sokféleségének biztosítása
- Komplex foglalkozásokon is a spontán helyzetek kihasználása.
- Előre tervezett, irányított tapasztalatszerzés, kezdeményezés.

Heti rend kialakításának alapelvei:

- Minden korcsoportban naponta lehetőséget biztosítunk a spontán, vagy szervezett formában a tornának, játékos mozgásoknak tornateremben, csoportszobában, vagy a szabad levegőn. A tornatermi időpontokat a csoportok óvónői egyeztetik egymással.
- A mindennapos élszavas mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- A tanulás folyamata az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben az óvodapedagógus által kezdeményezett, szervezett foglalkozásokon és időkeretben valósul meg.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok együtt tervezik meg a tevékenységek rendjét. A nagycsoportos gyermekek részére minden tevékenységnek kialakítjuk a szabályait a lehetőségekkel és korlátokkal együtt.
- A tevékenységek részvételében való önkéntesség azonban nem jelenti a rendszeres távolmaradások elfogadását.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket, tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

A heti rend és a napirend folyamatosságával, rendszerességével, rugalmasságával biztosítjuk a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott napi óvodai életet. A gyermekek egészséges fejlődéséhez, személyiségük sokoldalú fejlesztéséhez megfelelő időtartamú tevékenységformákat tervezünk. A napirendet és heti rendet az óvodapedagógusok a saját óvodai csoport és a gyermekek egyéni szükségleteinek, igényeinek, képességeinek és a tanköteles korú gyermekek iskolára való felkészítésének szempontjai figyelembevételével határozzák meg.

Egy elfogadott javaslat az általános időkeretekre

<i>Napirend</i>		<i>Heti rend</i>	
kb	Naponta 10-15'	20-45'	
Játék, munka és szabad-	5-6 óra	Hétfő	Mindennapi mozgás
			Külső világ tevékeny megismerése

idős tevékenység		Verselés- mesélés	
Étkezés, pihenés	3 óra	Kedd Mindennapi mozgás	Matematikai tapasztalatszerzés
		Verselés- mesélés	
Öltözködés, tisztál- kodási tevékenység	1,5 óra	Szerda Mindennapi mozgás	Mozgás
		Verselés- mesélés	
Komplex tevékenységek	10 -35'	Csüt. Mindennapi mozgás	Rajzolás, mintázás,
		Verselés- mesélés	kézimunka
		Péntek Mindennapi mozgás	Enek, zene, énekes
		Verselés- mesélés	játék

Az **anyanyelvi nevelés komplex, egész napos tevékenység**, mely jelen van minden tevékenységben, ezért nem jelezzük külön.

Minden nap jóízű beszélgetéseknek hagyunk időt, a gyermekek élményeinek meghallgatására.

Tagóvodánk egy csoportjában a szerb nyelven való nevelés minden nap megjelenik a nevelőmunkában.

4.4. A pedagógiai munka dokumentumai, ellenőrzése, értékelése, a gyermeki fejlődés nyomon követése

Óvodánk dokumentumai:

- Az óvoda első számú, központi szabályozó dokumentumai:

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja A nemzetiség
óvodai nevelésének irányelve

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Pitypangos Óvoda Pedagógiai Programja

Az éves pedagógiai működési terv

Gyermeccsoport nevelési, tevékenységi programja

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai

Felvételi - mulasztási napló

A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése:

Célja: a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése. Az óvodaigazgató feladata.

Területei elsősorban:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése

Pedagógiai program megvalósulásának nyomon követése, és a beválás szempontjai:

felülvizsgálni, értékelni, hogy a:

1. Kitűzött cél – feladatrendszer megvalósítható-e?
A kiválasztott értékek hogyan érvényesülnek?
A tevékenységek nevelési tartalmak összhangban vannak-e a választott feladatokkal?
2. Az óvoda gyakorlatában hogyan, milyen mértékben teljesíthetők az alapprogramban kiemelt funkciók: óvó-védő, szociális, nevelő-, és személyiségfejlesztő?
3. A gyermekek egyéni fejlesztésének megvalósítása, figyelemmel kísérése terén:
 - A gyermek személyiségi naplója mennyire mutatja a gyermek fejlődési útját (koherens-e a programmal)?
 - Hogyan közelítenek egymáshoz a pedagógiai programban tervezett és valóságban érvényesülő feladatok?
 - A tervezett nevelési rendszer struktúrája és elemei miképpen képeződnek le a konkrét nevelési gyakorlatban, a csoportnaplóban (vagyis az óvónő tervezésében, eljárásában)?
 - Hogyan közelednek egymáshoz az óvodáskor végére tervezett fejlődési jellemzők és a valóságos nevelési eredmények?
4. Gyermekevédelmi feladatok segítik-e és milyen mértékben a ténylegesen rászorulókat felderítését, segítségét?
5. Kapcsolatrendszer hatékonysága.

Időkeret: 5 évente

A program ellenőrzésében és értékelésében az óvodaigazgató irányításával valamennyi óvónő részt vesz a feladathoz rendelt speciális csapat munkájában, de természetesen a partneri igény-, elégedettségmérés eredményeit is felhasználjuk.

Megítélésünk és szakmai tapasztalataink szerint a gyermeki fejlődés mérési, értékelési rendszer meghatározása során olyan eljárásra van szükség, amelynek megvalósítási folyamatában elkerülhető a fő veszély: az óvodák iskolásítása.

Elveink:

- Olyan értékelési rendszert alakítunk ki, amelyért az egész nevelőtestület felel.
- Nevelési célkitűzésünkkel egybehangzóan nem pontozzuk, nem értékeljük lépten - nyomon a gyermeket. Olyan mérési eszközöket dolgozunk ki, amelyek pedagógiai programunkban megfogalmazott nevelési filozófiánkhoz megfelelnek. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásainkat ne külső mérők mérték.
- Óvodásaink mérésének szempontjai: mit, mikor, hogyan és mivel mérünk.
- Először igyekszünk megismerni a gyermeket (beszélgetések, megfigyelések módszerével). Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekről minél több ismeretet szerezzünk, de mindezt minél több

természetes élethelyzetből merítve. Minél kevesebbszer, minél kevesebb ideig szeretnénk kiemelni a gyermeket a tevékenységből, játékból. Biztosítani szeretnénk, hogy a gyermek élhesse a maga természetes, gyermeki életét.

- Az eredményt rögzítjük.
- Folyamatosan szeretnénk a gyermek fejlődését nyomon követni, és ezáltal meghatározni a fejlesztés vonalát a gyermek fejlődéséhez igazodva.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek mérését és dokumentálását a gyógypedagógus végzi, az óvodapedagógussal egyéni fejlesztési terveket készít és követi fejlődésük ütemét.
- A gyermeki személyiségfejlődés legfontosabb összetevőit figyelembe véve, az óvónői önállóságra, módszertani szabadságra építve, olyan eszközöket alkalmazunk, amelyek a gyermek megismeréséből indulnak, lehetőséget biztosítanak a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra egyaránt. (különféle szempontsorok, cselekvő feladatok összeállításával). A beilleszkedési, tanulási, magatartási, nehézséggel küzdő gyermekeket az óvodapedagógus nyomon követi és fejlesztési terveket készít számukra.
- A regisztrált megfigyelési eredményeket a szülő számára is jó információhordozónak tekintjük gyermekük pillanatnyi állapotáról. Fogadóórákon megismeri a gyermekéről vezetett személyiséglapok tartalmát a szülő, és azt aláírásával igazolja. A szülő ezáltal tudatosan követheti gyermeke fejlődésének változásait. Reméljük, ez a megközelítési mód segítheti a szülők együttműködési készségét.

A gyermekek fejlődési naplója:

Tartalmazza a:

- 1., A gyermek anamnézisének (a gyermek adatai, csoport beutaló, a gyermekről szóló kérdőíves személyiséglap)
- 2., A gyermek fejlődésének nyomon követését. Mérés megfigyeléssel évi két alkalommal.
 - az értelmi fejlettség a mozgásfejlettség
 - a beszédfejlettség értékelése a hallás, látás
 - a szociális fejlettség az érzelmi fejlettség
 - az egészséges életmódra nevelés területén történő felméréseket. játék fejlődés alakulása.
- 3., A szükséges fejlesztési területek és feladatok meghatározását. 4., Nyilvántartó lapot a szülők tájékoztatásáról.
- 5., Szakvéleményt (ha ilyen készült).

A kompetencia alapú nevelés sürgeti olyan mérési, fejlődést nyomon követő eljárásrendszer kidolgozását, amely a gyermekek cselekvésbe, játékba ágyazott megfigyelését tartja kívánatosnak. A felmérésnél többet mond a gyermek megfigyelése, az együttlét.

Felfogásunkban a csoportnapló is a mérés, vagyis az értékelés egyik eszköze (csoportra és egyénre vonatkoztatva). A gyermekről feljegyzett észrevételeket, tapasztalatokat beépítjük a gyermekek személyiséglapjába. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A következőkből tudhatjuk meg, hogy a gyermekek javára cselekszünk:

- játékok ötletgazdagságából
- türelmes viselkedésükből

- az akadályok kigondolásából és ügyes legyőzéséből
- a szabályok megtartásából, konkrét helyzetekhez való alkalmazkodásukból
- fantáziadús, komoly játzsásukból, találékonyságukból
- az ismétlési kedvtől, önálló, sikeres szervezéseikről,
- az agresszió csökkenéséből
- megszólalásuk bátorságából, beszédük kifejező és kapcsolatteremtő funkciójának előtérbe kerüléséből

A gyermekekre vonatkozó mérés-megfigyelés:

Célja: - útmutatást adjon a gyermekek egyéni fejlesztéséhez

- a nevelőmunkánk hatékonyságának nyomon követése

Elvei: - a megfigyelés a gyermek megszokott, természetes környezetében történjen

Fajtái:

a, Bemenetmérés

- ismerkedés a gyermekekkel és családjával

- óvodába lépés után 2-3 hónapig a gyermek megfigyelése

b, Folyamatmérés

- a gyermekek fejlődési folyamatának megfigyelése

c, Kimenetmérés:

-A gyermek megfigyelése az óvodáskor végén,

d, Követő mérés:

-Visszajelzést kapunk a I. osztályos gyermekeink helytállásáról a nyílt órák alkalmával, tanítókkal szervezett beszélgetéseken.

A gyermeki személyiségfejlődés 5 nagy területének mérési rendszere óvodánkban, a módszerek beillesztésével:

I. Szocializációs képességek

✓ Énkép

✓ Társas kapcsolatok

II. Értelmi képességek

✓ Érzékelés, észlelés

✓ Gondolkodás

✓ Képzelet

✓ Emlékezet

✓ Figyelem

III. Anyanyelvi képességek

✓ -Kommunikációs képesség

✓ -Beszédészlelés

✓ -Beszédértés

IV. Motoros képességek

- ✓ Téri tájékozódó képesség és mozgáskoordináció
- ✓ Testhatárok érzékelése, egyensúlyérzék
- ✓ Kondicionális képességek
- ✓ Reakcióképesség
- ✓ Finommotorika

V. Érzelmi, akaratí képességek

- ✓ Érzelmek
- ✓ Szabálytudat

Módszerek:

1. Megfigyelési szempontok az óvónő mindennapos tapasztalatai, feljegyzései alapján.
2. Kérdések, beszélgetés, feladatok, cselekedtetés, a gyermekek játékaí, tanulási tevékenysége és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként azonban céllal szervezett helyzetben.
3. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekorí nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

4.5. Óvodai csoportjaink szervezési elvei

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük a szülők igényeit is. Csoportjainkat vegyes életkorú gyermekek és közel azonos életkorú gyermekek alkotják. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket ugyanaz a 2 óvodapedagógus nevelje.

5. Óvodánk kapcsolatrendszere

Kapcsolatrendszerünk elvei egységesen leszábályozottak az alapidokumentumainkban: óvodai SZMSZ-ben, Pedagógiai Programunkban.

Az óvodai nevelés a családí neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család terem meg.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Központi Óvoda és tagintézménye kapcsolattartása

Az óvodaigazgatója:

- naponta telefonon információt szerez a tagóvoda működéséről,
- heti két alkalommal a délelőttöt a tagóvodában tölti,
- az ellenőrző tevékenységét pedig az éves Pedagógiai Működési Tervben meghatározottak szerint végzi.

A rendszeres megbeszéléseken túl a tagintézmény vezető tájékoztatja az óvoda igazgatót, vagy az általános helyettest minden olyan esetben, ha probléma merül fel, és helyben nem találják a megoldás módját.

TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL VALÓ KAPCSOLATAINK

1. Bölcsőde
2. Város óvodái 3. Város iskolái

SEGÍTŐ INTÉZMÉNYEK, SZAKEMBEREK

1. Pedagógiai Szakszolgálat
2. Gyermejjóléti Szolgálat
3. Egészségügyi szerv – védőnő, gyermek –, fogorvos

FENNTARTÓVAL ÉS A POLGÁRMESTERI HIVATAL szakirodáival

1. Százhalombatta Város Önkormányzata
2. VCSGK Gazdasági Szervezete

KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK

1. Barátság Kulturális Központ
2. Hamvas Béla Városi Könyvtár/gyermekkönyvtár)
3. Matrica Múzeum
4. Régészeti Park
5. Halom TV

SZAKMAI SZERVEZETEK: folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat:

1. Pedagógiai Intézetek
2. Továbbképző Központok
3. Magyar Óvodapedagógiai Egyesület
4. Pedagógiai Szolgáltató Kft.
5. Környezeti nevelésünket segítő egyesületek
 - ❖ Zöld Szív Ifjúsági Természetvédő Mozgalom,
 - ❖ Magyar Környezeti Nevelési Egyesület,
 - ❖ Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület,
 - ❖ Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata
6. Más városok baráti óvodái

EGYÉB

- 1., A város lovardái
2. Szerb Nemzetiségi Önkormányzat.
3. Óvárosi Nyugdíjas Klub
4. Idősek Gondozóháza
5. Óvárosi Közösség

Hit-és vallásoktatás:

Amennyiben intézményünkben igény lenne a hit-és vallásoktatásra, úgy az oktatáshoz szükséges tárgyi eszközöket biztosítjuk (helyiséget, jelentkezéshez és működéshez szükséges feltételeket). Lehetővé tesszük, hogy nevelési időn kívüli időben történjen, egyházi jogi személy által.

A szülők vallási hovatartozását tiszteletben tartjuk.

A pedagógus munkájában a vallási semlegességnek kell érvényesülnie.

KAPCSOLATTARTÁSI RENDSZERÜNK

Partner	Kapcsolattartási	Tartalom	Résztvevők	Időkeret v.
---------	------------------	----------	------------	-------------

	forma			gyakoriság
AZ ÓVODAI NEVELÉS ALATTI KAPCSOLATTARTÁS				
CSALÁD	beiratkozás	Óvodánk nevelési filozófiájának bemutatása Házirend	Szülők, óvodaigazgató	Óvodai beiratkozás alkalmával
	összevont-és csoportos szülői értekezletek	Intézményi szintű tájékoztatás. Csoportonkénti tájékoztatás, szülői igény szerint választott témák megbeszélése.	Szülők, óvodapedagógusok	Évente 1 alkalommal. Évente 3 alkalommal.
	Családlátogatások	A gyermek családi környezetének megismerése.	Szülők, gyermekek, óvodapedagógusok	A családok igényei alapján
	Fogadóóra	A gyermek fejlettségi állapotáról a szülő tájékoztatása. Személyiségnapló tartalmának megismerése, aláírása. Probléma felvető és megoldó beszélgetések.	Szülők, óvodapedagógusok Szakemberek: (pszichológus, gyógypedagógus, gyermekvédelmi felelős)	havonta, igény szerint szükség szerint
	Nyitott napok, órák	Óvodánk mindennapi életébe bekapcsolódás, ismerkedés. Betekintés a csoport	Leendő ovisok és szüleik, óvodapedagógusok , dajkák, gyerekek. Óvodánkba járó	Óvodai (beiratás) jelentkezés előtt. Évente

		életébe, tevékenységeibe.	gyermek szülei, óvónők, dajkák, gyerekek.	legalább 1 alkalommal.
--	--	------------------------------	---	---------------------------

Partner	Kapcsolattartási forma	Tartalom	Résztvevők	Időkeret v. gyakoriság
	Játékos barkács-sport délutánok	Kötetlen együttlét, közös munka-, mozgás. (óvodai programokba szülők bevonása).	Szülők, óvodapedagógusok, gyermekek	éves munkatervben meghatározottak szerint (Advent, Pityangos Napok Húsvét)
	Napi tájékoztatás	rövid párbeszéd, lényeges információk megbeszélése, kölcsönös érdeklődés.	szülők, óvodapedagógusok	aktualitás szerint
	Közös ünnepek	Nyitott ünnepek a munkaterv szerint	gyermekek, szülők, óvodapedagógusok, dajkák	aktualitás szerint
	Gyermekek fogadása - átadása	A beszoktatás a gyermek igényeinek megfelelően lehet fokozatosan szülővel, illetve önállóan is történhet.	óvodapedagógusok, gyerekek, szülők, dajkák	folyamatos
	Szülői Közösség működése	Szülők érdekképviselése, óvodai programok szervezésében segítségnyújtás. Óvodai dokumentumok (véleményezési	Szülői Közösség tagjai, óvodapedagógusok	Éves tervünk szerint folyamatosan

		jog)		
	Szülői elégedettség mérés	Szülői elégedettség, elégedetlenség, elvárások megismerése.	Szülők, óvodapedagógusok	évente 1 alkalommal
Központi Óvoda és Tagóvoda	Szakmai napok	Továbbképzések szervezése a pedagógiai programunk megvalósulását segítve.	óvodapedagógusok, dajkák	éves tervünk szerint

Partner	Kapcsolattartási forma	Tartalom	Résztvevők	Időkeret v. gyakoriság
Központi Óvoda és Tagóvoda	Nevelőtestületi- munkatársi értekezletek	beszámolók, értékelések, eredmények, tájékoztatás, egyeztetés	Nevelőtestület tagjai Alkalmazotti kör	Havi, szükség esetén heti rendszerességgel
	Kölcsönös látogatások, bemutatók (hospitálások)	Tapasztalatcsere, szakmai megbeszélések, munkaközösségi összejövetelek.	óvodapedagógusok, dajkák, gyógypedagógus	éves munkatervben meghatározottak szerint.
	Közös kirándulások, programok	Kötetlen együttlét, csapatépítés a két telephely dolgozói között.	Teljes alkalmazotti kör.	évente legalább 1 alkalommal
	Karácsony	Ünnepi műsor, beszélgetés.	Óvodapedagógusok, dajkák	december
	Óvodai felvétel	egyeztetések	óvodaigazgató, igazgató-helyettes, tagóvoda-vezető	május
	Beiskolázás	egyeztetések	óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, tagóvoda-vezető	április
TÁRSINTÉZMÉNYEK -KEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS				
ÓVODA ELŐTTI INTÉZMÉNY: BÖLCSÓDE	Bölcsődei szülői értekezlet Bölcsődei gondozónők meghívása	tájékoztató Gyermekek látogatása.	óvodaigazgató, tagóvoda vezető felelős/ helyettesek	április október

	(új gyermekek szülei)	tájékoztatás a felvett gyerekek szülei számára	óvodaigazgató, szülők, óvodapedagógusok	június
	Szakmai továbbképzések, rendezvények	Bölcsődei gondozónők meghívása rendezvényeinkre, szakmai napjainkra.	bölcsődei dolgozók, óvodapedagógusok, dajkák.	

Partner	Kapcsolattartási forma	Tartalom	Résztvevők	Időkeret v. gyakoriság
VÁROS ÓVODAIVAL				
	Óvodaigazgatói összejövetelek	Egyeztetések óvodai felvételnél, beiskolázáskor. Információcsere, segítségnyújtás, tájékoztatás.	Óvodaigazgató, igazgató-helyettes, tagóvoda-vezető	időszakonként
	Továbbképzések, előadások	szakmai tapasztalatcsere	óvodapedagógusok	aktualitás szerint
	óvodai rendezvények	meghívás alapján a város óvodáinak rendezvényein részvétel.	óvodaigazgató, óvodapedagógusok	aktualitás szerint
AZ ÓVODAI NEVELÉS UTÁNI INTÉZMÉNYEK				
A VÁROS ISKOLÁI	kölcsönös látogatás	tájékoztató, tájékozódó beszélgetések, tapasztalatcsere, szakmai kapcsolatok ápolása.	tanítónők, óvodapedagógusok	április-május, október
	Óralátogatások	Volt nagycsoportosaink meglátogatása az 1. osztályban.	óvodapedagógusok, volt óvodásaink, tanítónők	előre egyeztetett időpontban.

Partner	Kapcsolattartási forma	Tartalom	Résztvevők	Időkeret v. gyakoriság
A VÁROS ISKOLÁIVAL	Intézmények által szervezett rendezvények	Ünnepségek (tanévnyitó), játékos sportvetélkedő, irodalmi, zenés előadások	pedagógusok, gyermekek, szülők	aktualitás szerint
SEGÍTŐ INTÉZMÉNYEK, SZAKEMBEREK				
PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT	Konzultáció	megfigyelés csoportban, jelzés	pszichológus, szülő, óvodapedagógusok	szükség szerint folyamatosan
	egyéni, mikrocsoportos logopédiai foglalkozás	szűrés, beszédhibák javítása, részképességek fejlesztése	logopédus, pszichológus	folyamatosan
	gyermekek pszichomotoros szűrővizsgálata	A nagycsoportos gyermek részképessége, fejlettségének megállapítása.	óvoda pszichológus, nagycsoportos gyermekek	folyamatosan beiskolázás előtt
	Előadás szülők részére	Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség: testi, lelki, szociális érettség. Pedagógiai Szakszolgálat szakembere tart tájékoztatást az óvodában a szülőknek.	Pedagógiai Szakszolgálat munkatársa, szülők, óvodapedagógusok.	munkatervben meghatározottak alapján

Gyermekjóléti Szolgálat	Konzultációk, tájékoztatók	Jelzés, megelőzés, kapcsolattartás, ügyintézés. Családgondozás segítése, védő/óvó intézkedések meghozatala.	Gyermekvédelmi felelős, család, szakemberek, óvodapedagógusok	folyamatos
Egészségügyi szervekkel	védőnő, fogorvos	Általános tisztasági vizsgálat fogászati szűrővizsgálat minden		negyedéven- ként 1 alkalommal évente 1 alkalommal

		korcsoportban.		
Partner	Kapcsolattartási forma	Tartalom	Résztvevők	Időkeret v. gyakoriság
FENNTARTÓVAL				
SZÁZHALOMBATTA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA és a Polgármesteri Hivatal szakirodáival	Hivatalos és segítő, támogató jellegű. Képviselő-testületi, bizottsági üléseken meghívásos részvétel.	kölcsönös tájékoztatás egyéni megbeszélések óvodaigazgatói beszámolók adatszolgáltatások	intézményigazgató gazdasági ügyintéző	folyamatos
VCSGK gazdasági szervezettel	személyes és telefonos napi szintű kapcsolat	A két intézmény között létrejött együttműködési megállapodás alapján gazdasági, pénzügyi, munkaügyi területen.	GEI munkatársai, gazdasági ügyintéző, intézményigazgató.	napi, folyamatos kapcsolat
KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK				
Barátság Kulturális Központ	Rendezvények	Kézműves foglalkozások, gyermekműsorok, színdarabok, kiállítások megtekintése.	gyermekek, szülők, óvodai dolgozók	alkalomszerűen
	Pályázatok megvalósítása	Képzőművészeti, vizuális pályázatokon óvodásaink munkáival részvétel.	gyermekek, óvodapedagógusok.	aktualitás szerint
	Intézmények által szervezett rendezvények	Intézményi programok, ünnepek	felnőttek, gyerekek	alkalomszerűen
Hamvas Béla Városi Könyvtár Gyermekeknyvtár	Az intézmény által szervezett rendezvények	intézményi programok, ünnepélyek,	gyerekek, felnőttek	alkalomszerűen

		előadások		
	Könyvtárlátogatás	Nagycsoportosok látogatása a gyermekkönyvtárba – könyvkölcsönzés.	nagycsoportosok, óvodapedagógusok, dajkák, könyvtáros	aktualitás szerint
Matrica Múzeum	Intézmény által szervezett rendezvények	Kiállítások megtekintése, interaktív foglalkozásokon részvétel. Intézményi programok, ünnepélyek.	gyerekek, felnőttek, múzeum-pedagógusok.	alkalomszerűen
		Intézményi programok,	pedagógusok, múzeumi dolgozók	aktualitás szerint

		ünnepek.		
Partner	Kapcsolattartási forma	Tartalom	Résztvevők	Időkeret v. gyakoriság
Matrica Múzeum és Régészeti Park	gyermekprogramok	interaktív foglalkozások	pedagógusok, dajkák, gyerekek, múzeum-pedagógus	évente legalább 1x
	rendezvények, közös programok	szakmai nap, intézmény bemutatása	felnőttek	alkalomszerűen
HALOM TV	Rendezvényeink időpontjáról értesítés. Meghívás, tudósítás.	Riportok, rövid filmek óvodánkról.	felnőttek, gyerekek	aktualitás szerint
Nemzetiségi Önkormányzat	Alapdokumentumaink: PP, SZMSZ eljárásrendjében részvétel.	Legitimálás: (javaslattétel, vélemény nyilvánítás)	Szerb Nemzetiségi Önkormányzat képviselői, óvodaigazgató, tagóvodavezető, óvodaigazgató-helyettes	alkalmanként
EGYÉB				
LOVAS TANYA	A lovas tanya által biztosított tevékenységek, programok.	élménylovaglás, szabadidős tevékenység.	egyes csoportok gyermekek, szülők, gyógypedagógus, lovas tanya dolgozói	aktualitás szerint, alkalomszerűen

6. Ünnepeink, hagyományaink

Az ünnep, időről - időre, sajátos keretek között lezajló közösségi esemény. Jelentősek a gyerekek és az óvoda életében. Kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből.

Az ünnepeket:

- A szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés egyik legfontosabb lehetőségének tekintjük. Kiváló alkalmat adnak a szülőkkel való találkozásra, beszélgetésre.
- Munkánkról képet kapnak a szülők és más érdeklődő partnereink. Lehetőséget biztosítunk az óvoda sajátos, egyéni arculatának megteremtésére, megmutatására.
- Pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget nyújt az ünneplés a nevelésnek, számtalan tevékenységi lehetőséget, esztétikai élményekkel, közösségi érzések megmutatkozásával stb.
- Fontos az óvodában a hagyományok ápolása miatt is, mert lehetőséget nyújtanak kultúránk megismerésére.

Tervünk: Az ünnepi készülődésbe a szülőket még jobban szeretnénk bevonni - így még több lehetőséget kapnak arra, hogy megismerjék óvodánk tartalmi munkáját és nevelési filozófiánkat. Véleményüket, építő javaslataikat felhasználjuk munkánk során.

Az ünneplést befolyásoló tényezők

- Elég időt biztosítunk az előkészületekhez, az ünnephez kapcsolódó tevékenységek elvégzésére. Az időtartamnál mindig ügyelünk az életkori sajátosságokra.
- Fontos a helyszín kiválasztása, hogy mindenki kényelmesen elférjen. Összehangoljuk az időpontokat (a testvérek szüleinek legyen lehetőségük, hogy mindegyik gyermekének ünnepén részt vehessen).

A körülmények

- Az ünnep külsőségei: szép ruhába öltözünk, feldíszítjuk a termet, az asztalt szépen megterítjük stb., mivel tudjuk, hogy gyermek számára a külső kísérő jelenségek fontosabbak, mint az ünnep tényleges tartalma. Az érzelmi hatások erősebbek a racionális értelmi hatásoknál. Ebből kiindulva élük át és érzékelik, észlelik az ünnep másságát.
- Színes, esztétikus, könnyen használható és elérhető *eszközöket* használunk.
- Közös és egyéni szereplést tervezünk egyaránt, de a közös dominanciájával. A jól szervezett ünnep családi, közvetlen hangulatú, s ez bátorságot ad a gyermekeknek az egyéni és a közös szerepléshez egyaránt, amikor a gyermek belső önbizalmát, bátorságát fejlesztjük.

- Ezzel a kommunikálni, kooperálni képes gyermekek nevelését tűzzük ki célul. De egyúttal az életre való nevelés is ezt követeli.

A felnőtt és a gyermek aktív együttműködése az ünnepek alkalmával.

A gyerekek kreativitását, az egyéni elképzeléseket, az ötletek megvalósulását engedjük érvényesülni az együttdöntés, együtt megvalósítás során. (teremdíszítés, ajándékkészítés, ünnepi műsor összeállítása)

Az előkészületek során alakulnak a csoporton belüli közösségi érzések, és így a gyermekek gyakorolhatják a kommunikációt, kooperációt.

A közös ünneplés során a szülőknek megmutatják mit tudnak, mit tanultak, ezzel egy állandó szülői igényt elégítünk ki. Megítélésünk szerint ez is beletartozik az óvoda szolgáltató funkciójába.

Az ünnepek középpontjába mindig a gyermekeket helyezzük. Az ünnep értük és róluk szól. Törekszünk a természetességre, hogy ne legyenek merev, betanult szerepek. A műsor közös játék, a csoport életét tükrözi, a kedvenc mondókákból és dalokból állítjuk össze.

Óvodai ünnepeink:

Az óvodai élet hagyományos ünnepei:

Anyák napja	- nyilvános, szülőkkel együtt közösen ünneplünk
Évzáró, nagycsoportosok	
búcsúztatása	- nyilvános, szülőkkel együtt közösen ünneplünk
Gyermeknap	(Pitypangos Napok keretén belül): - nyilvános, a csoportokban, valamennyi gyermek közös ünnepe a szülőkkel együtt. Felszabadult, örömteli játékot jelent.
Névnap	- csoporton belüli ünnep
Születésnap	- csoporton belüli ünnep
Nagymamák	
délelőttje	- nyilvános, nagymamákkal együtt közösen ünnepeljük
Apák délutánja	- bizonyos csoportokban

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek:

Az ünnepek és a hagyományörzés az óvodában szorosan összekapcsolódik.

A népszokások az egyházi ünnepekhez és évszakok változásaihoz kapcsolódnak általában. Az óvodában jeles napként ünnepeljük:

- Őszi ünnepkör: Márton naphoz kötődő lámpás készítése, és felvonulás a szülőkkel közös programunk minden évben
őszi jeles napokhoz kapcsolódó közös tevékenységek
- Téli ünnepkör: Adventi készülődés csoportonként
Mikulás
Luca napi hagyományok
Újév

Farsang

- Tavaszi ünnepkör: Húsvét
Májusfa állítása – óvodai szinten

- Nyári ünnepkör: Pünkösöd

Figyelembe vesszük, hogy az élő néphagyomány valós nyomait tapasztalja-e a gyermek, vagy hasonló dolgokat a saját környezetében. Ezért igyekszünk mértéktartóak lenni. Azt ünnepeljük, ami közel áll a gyermekekhez. A szülőföldhöz, a környezethez való kötődést segítjük elő a néphagyományörzés, az érzelmi élménynyújtáson alapuló tevékenységeinek megvalósításakor.

Nemzeti ünnepek és egyéb ünnepek - megemlékezés

Cél: a gyermekek identitásának megerősítése, hazafiasságra nevelés. Az ünnep jelentőségét nem magyarázzuk túl, de megpróbáljuk a korosztálynak érthető formában történetekkel, szituációs játékokkal közel hozni.

- Március 15. – óvodai szinten közösen vagy csoportonként ünnepeljük:
- Június 4. - Nemzeti összetartozás napja: az adott nevelési évben meghatározottak szerint en csoportonként ünnepeljük.
- Szeptember 30. – A magyar népmese napja.

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek.

A helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek az óvodánk önálló, egyedi programjai, amelyben a gyermekek is aktívan részt vesznek.

Ezek az ünnepek a külső környezethez is szólnak és jó alkalmat adnak arra is, hogy az óvoda kialakítsa magáról a megfelelő képet.

Ide tartoznak a már hagyományos:

Pitypangos Napok - szülőkkel, meghívott vendégekkel, szakmai napokkal egybekötve
Játszó-és munkadélutánok - a szülőkkel csoporton belül, közös döntés alapján az időpont és tevékenység tekintetében.

Nyílt napok – óvodánk iránt érdeklődő szülőknek, gyermekeknek az óvodai beíratások előtti időszakban

Nyílt napok - a már hozzánk járó gyermekek szüleinek.

Legszebb mesém, versem napja – szülőknek, gyermekeknek lehetőség nyújtása legkedvesebb meséjük, versük elmondására, feldolgozására különböző formákban. Szülőknek pályázati felhívás vers, mese írására az óvodáskorral összefüggő témában.

Időszakos ünnepek, a természet jeles ünnepei: környezeti nevelési célkitűzéseink megvalósítását szolgálják.

A honlapon mindig csak az aktuális programok vannak feltüntetve, a Munkaterv tartalmazza:

- Állatok Világnapja
- Zöld Szív napja
- Víz Világnapja
- Föld napja
- Madarak és fák napja
- Környezetvédelmi Világnap

- Takarítási Világnap

Az ünnepeket **projekt rendszerben** tervezzük:

- egy meghatározott téma köré csoportosítható feladatokat határozzunk meg, melyek kidolgozása az óvónők feladata és a csoportnaplóban jelennek meg.
- azonos időszakban, azonos a témája, minden korcsoportnál az ünnepi projektnek.
- a tevékenységek azonban az életkori sajátosságokhoz igazodnak.
a játékban, mozgásban, mesében, zenében, ábrázolásban komplex módon megjelenő téma közelebb viszi a gyermekeket a *holisztikus szemlélethez*.

7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődése segítése

7.1. A sajátos nevelési igényű gyermek

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.

b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.

c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.

d) A gyermek

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. *A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.*

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,

- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése .

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet
- a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- a „sérülésspecifikussághoz” igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- a gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)
- az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- a gyermek elfogadása, nevelésének speciális megszervezése a mi kötelességünk
- átfogó szerep a gyermekek alkotásra orientálása, ez feltétele az alkotó innovatív légkör megteremtése.
- képes a gyermeket bátorítani, megbecsülni
- önbizalmat ad a gyermekeknek
- hisz a gyerek képességeiben, erősíti öntudatát.
- elismerést mutat a jó teljesítmény vagy az őszinte igyekezés esetében.

- hagyja a gyermeket próbálkozni, engedi hibázni, ezzel önálló munkára ösztönzi
- háttérben marad, akkor segít, ha szükség van rá
- érdeklődésével és nyíltságával motivál, példát mutat
- felhasználja a csoportot arra, hogy a gyermek egyéni fejlődését elősegítse, és kedvezőbbé tegye a közösségben
- a gyermek különbözőségében is az erőt és a lehetőségeket látja
- tud a gyermekkel beszélni, nem csak hozzá beszélni
- képes minden gyermekkel ott találkozni, ahol tart, és onnan indítani a fejlesztését, megerősítését,
- személyes példával, mintát adunk a gyermekeknek az előítélet mentes, elfogadó-befogadó magatartásra,
- szülőkkel, családokkal olyan pozitív kapcsolatot alakítunk ki, melyre építhetjük nevelőmunkánkat.

A gyermek fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

7.1.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

- a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

Kiemelt feladat :

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.

Biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Feladat:

- megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése,
- a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével,
- az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztések,

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

Feladat:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.

Játéktevékenység:

Feladat:

- Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

Feladat:

- a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés:

Feladat:

- Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő.
- Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Feladat:

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítségét célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése,
- a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése

Kiemelt feladat :

- a tapasztalatszerzés biztosítása, mozgásos tapasztalatszerzésre,
- a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése,
- fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

7.1.2. A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A kevésbé súlyos hallássérült (nagyothalló) kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van.

Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermek fejlesztési stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével. Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai segítség.

Az óvodai nevelésének központi feladata:

- A nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a

beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől.

- Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik.
- Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A nagyothalló – gyermekek

- anyaelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

7.1.3. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

7.1.4. Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfajlódási és beszédzavarok óvodáskorban

fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A nyelvfajlódási és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességszavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd fogyatékos gyermek fejlesztés:

- középpontban az anyanyelvi nevelést áll,
- aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,
- az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,

- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

7.1.5. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége:

- a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.
- Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekre jellemző :

- a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara,
- a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés,
- a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil,
- a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv,
- hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

A korai speciális terápia hiányában a kommunikációs eszköztár fejlesztése lesz az óvodai fejlesztés fő célja, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Az óvodai nevelés, a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ében töltött idő használandóak a fejlesztésre.

A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

7.1.6. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretsajátítást, a tanulást, az

önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképeség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképeség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

7.1.7. Inklúzió megvalósítása

Az inkluzív óvodai nevelés megvalósítása érdekében mint lehetséges befogadó intézmény teljes mértékben fel vagyunk készülve a sajátos nevelési igényű gyermek fogadására. Az óvoda életét, értékeit, módszereit, személyi és tárgyi feltételeit úgy alakítjuk ki, hogy valamennyi érintett gyermek szükségleteit figyelembe vesszük, törekszünk a szociális beillesztésre is. Valamennyi pedagógus az egyes gyermekek egyedi igényeihez, szükségleteihez való alkalmazkodást, az egyéni differenciálást fő feladatának tekinti. Az óvodapedagógus együttműködő, segítő partnere ebben a folyamatban a gyógypedagógus.

A gyermekek fogyatékosága szerint azok a gyermekek vehetők (Helyette: Az óvodai csoport létszámának számításánál)

2 gyermekként kell figyelembe venni:

- az enyhe értelmi fogyatékos,
- a beszéd fogyatékos
- a pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulót

3 gyermekként kell figyelembe venni:

- a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási) fogyatékos,
- középsúlyos értelmi fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket,

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság véleménye. A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés.

Ezt az integrációt, együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

7.2.A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

A szakvéleménnyel rendelkező gyerekek nevelése az óvodai csoportban differenciált bánásmódot és individuális módszereket igényel. Az eredményes nevelést segítheti a párhuzamos feladatvégzés, az egyénre szabott és speciális tervezés, szervezés és megvalósítás. Differenciálhat az óvodapedagógus időtartammal, eszközökkel, technikákkal, tartalommal, követelményekkel, szervezeti keretekkel, munkaformákkal.

Célunk:

- az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve, a személyiség komplex fejlesztése,
- a kóros viselkedés kialakulásának megelőzése,
- az egészséges, harmonikus személyiség, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása,
- alapvető kognitív készségek, képességek alakítása

Feladataink:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása
- a szülőkkel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása
- a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése
- megalapozni az eredményes iskolakezdést
- egyénre szabott, egyéni ütemben történő komplex fejlesztés kidolgozása és megvalósítása,
- szakszolgálatokkal történő sikeres együttműködés a gyermek fejlesztése érdekében.

7.3. A kiemelten tehetséges gyermek

*„Vegyétek észre, ha egy gyerek különleges,
nem azért különleges, mert külön akar lenni,
hanem azért, mert nem tud más lenni.”
/Szabó Magda/*

Az óvodai tehetséggondozás a tehetség-ígéretetek megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik. Ebben a korai életszakaszban is sokszor figyelhetünk olyan gyerekekre, akik az átlagnál jobb adottságokkal rendelkeznek, nagyon motiváltak és ebből adódóan kitartóan hosszú ideig képesek egy adott területtel foglalkozni.

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése történhet az óvodai csoportban, illetve kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon. Az óvodai csoportban a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe van beépítve, a gyerekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben. Ezek a helyzetek nyitottak, bármikor bárki bekapcsolódhat vagy kiléphet a tevékenységből. Természetesen ezek a foglalkozások is játékosak. Ez hozzájárul az óvodás gyermek személyiségének alakulásához, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató környezet és az óvónő személyisége is segít.

A kiemelkedő képességekre utaló jelek óvodáskorban

Ha általánosan akarjuk jellemezni a kiemelkedő képességeket óvodáskorban, akkor legalább három területet célszerű kiemelni:

- kognitív tulajdonságok;
- szociális és érzelmi jellemzők;
- egyéb jellemzők.

Tehetséges gyermekek kiszűrésének módjai közül az alábbiakat alkalmazzuk, igazodva az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaihoz:

- Esetmegfigyelés
- Személyiség megfigyelés /tulajdonság alapján (óvodás korcsoportra jellemző)

Célunk:

- felismerni a tehetséget és megjelenési formáit
- segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben
- kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteit, erős oldalának fejlesztése
- a tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése (pszichomotoros és érzelmi – akarati éretlenség)
- megfelelő szeretetteljes légkör biztosítása.

Feladataink:

- sokféle tevékenység felkínálása, ezzel segítve a gyermekeket érdeklődési irányaik megismerésében,
- egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés a gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése,
- partneri kapcsolat tehetségfejlesztési szakértővel a tehetséges gyermek fejlesztésének érdekében,
- a szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében segítségadás a szülőknek, a gyermeknek megfelelő iskola kiválasztásában,
- a tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel (Táncoló talpak, Kis kertészek foglalkozás).

Az óvodai nevelés elsődleges tevékenysége a játék. Így a tehetségcsírák adottságainak megfigyelését, azonosítását, majdan képességeik fejlesztését *a játékos tevékenységek* sorozatában valósíthatjuk meg a legjobban.

7.4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekkel kapcsolatos helyi szabályozása

Célunk:

- kiemelt figyelemmel kísérjük a hátrányos és veszélyeztetett gyermeket. Szorgalmazzuk, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése és gondozásuk biztosított.
- célunk a hátrányok csökkentése, a leszakadás megelőzése

- esélyegyenlőség elvének érvényesítése
- megfelelő, változatos módszerek alkalmazása

Feladataink:

- szociokulturális hátrányok csökkentése
- gazdag stimuláló ingerek alkalmazása az ingerszegény környezet ellensúlyozása érdekében
- a gyermekek érzelmi labilitásának csökkentése
- szükség esetén család- egyéni-pszichoterápia javaslata
- stabil érzelmi légkör megteremtése
- változatos tevékenységformák, tapasztalatszerzés

Az óvoda ismereteket szerez a családok helyzetéről a gyermekek óvodai életét megelőzően. (családlátogatás, beszélgetés)

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a veszélyeztetett gyermekeket kiemelt figyelemmel kíséri, rendszeres a konzultáció a gyermek óvónői, a gyermekvédelmi megbízott és az óvodaigazgató között; amennyiben szükséges, ebbe a körbe belépnek a szakszolgálatok, amelyekkel szintén rendszeres konzultáció folyik;

Az óvoda figyelemmel kíséri az óvodai életben való részvételüket, szorgalmazza a nevelésben való rendszeres részvételt;

A gyermek érdekében minden segítségnyújtás alapja a szülőkkel, családdal való tapintaton, tiszteleten, kölcsönös bizalmon alapuló korrekt nevelőtársi viszony.

A gyermekek számára élmény teli környezet biztosítása, ahol kompetenciáik optimálisan fejlődhetnek;

7.5. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása

Az a gyermek, tanuló számít, tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbetegszakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést a Járási Hivatal az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelés-oktatásához szükséges eszközöket a köznevelési intézmény vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.

8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

8.1. A játék

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek zavartalanságát biztosítani kell.

A JÁTÉK a gyermek legelemibb létformája és ezáltal

- a megtapasztalás,
- az élményforrás,
- a személyiség fejlesztés színtere,
- a mozgás,
- a tanulás, a készség, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék éppen ezért az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, semmi mással nem helyettesíthető, a tevékenység örömeért végzett, spontán és önkéntes, élményt adó tevékenység. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A gyermek játék útján ismerkedik a világgal, tárgyakkal, azok tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, gyarapítja értelmi erőit, általa ügyesedik, fejleszti manuális készségét. Tág teret biztosít a kreativitásnak. A játékban gyakorolja a gyermek folyamatosan az egymáshoz való alkalmazkodást, együttműködést.

A játék a közösségi élet fejlesztésének alapvető eszköze. A közös játékban alakulnak a játékgyakorlatok, amelyek a "mi tudat" létrejöttét erősítik. Fejlesztő hatását fokozzák a játékot kísérő pozitív érzelmek. A szabadban történő játékoknál kihasználjuk az évszakok adta lehetőségeket. A játék áthatja az egész óvodai nevelőmunkát, nagyon odafigyelünk a szabad játékidő védelmére. Az óvodában előtérbe kell helyezni ennek érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Célunk, hogy:

- A játékon keresztül testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, a világ megismerésére, az összefüggések megértésére törekvő, kezdeményező, kreatív, érzelmekben gazdag, segítőkész személyiség alakítását segítjük.

Feladatunk:

- Biztosítani, hogy a játék maradjon az óvodáskor végéig a gyermekek legfőbb tevékenysége a játék feltételeinek biztosításával.
- Boldog, derűs, nyugodt légkör és elegendő idő biztosítása, ahol megteremtjük a szabad mozgás, önállóság, az egymás melletti és együttjátszás, együttműködés legjobb lehetőségeit.
- A játékidő védelme, a szabad játék túlsúlyának érvényesülése, amely lehetővé teszi a szabad választást mind a tevékenységben, mind annak tartalmában, a társban, eszközben, helyben és időtartamban a gyermek részéről.
- Segíteni a különböző fejlettségű gyermekek együttjátzását, bátorítani a gátlásos és visszahúzódozó gyermekeket.

- Az óvodapedagógus részéről a tudatosan alakított feltételek, amely együtt jár: a játék helyének, tereosztásának, napirendjének, játékszokásoknak, élménynek, tapasztalatoknak tervezésével és megszervezésével.
- A játék folyamatában a „rendelkezésre állás”, a segítségadás, a megerősítés, a konfliktusfeloldás az óvodapedagógus készenlétével és készségével, és a gyermek elképzeléseit támogató, követő magatartásával.
- Magatartásunkkal ösztönözzük a játékörtekek kibontakozását, a színvonalas társas együttműködést.
- Tapasztalat-, és élményszerzéshez juttatni a gyermekeket. Közvetlen környezetükben igyekszünk élményháttérrel biztosítani, hogy a valóságról alkotott képüket gazdagíthassuk.
- Fejlesztési lehetőségek biztosítása.
- Balesetmegelőzés.

A játék tartalmának fejlesztése: Az életkori sajátosságokkal együtt jár, hogy a gyermek újabb és újabb funkciók gyakorlását igényli. A funkció gyakorlásának feszültségcsökkentő hatása van és ez a gyermeknél örömrzést vált ki.

Játékfajták:

Gyakorlójátékban szabadon hagyjuk érvényesülni a "magam csinálom, már tudom, próbálgatom" motívumait, mely az én fejlődés fontos tényezője.

Hang és beszéd játékos utánzása, a beszédkészség fejlődésének kezdeti eszköze, nagyon jó szociális hatása van a gyermekekre.

Mozgások gyakorlása, amelyben a gyermek a mozgást mindig ugyanolyan formában ismétli, valamiféle maga alkotta szabály szerint, begyakorolja azokat.

Manipulációs játék: játék az eszközökkel, kézzel való tevé-vevésből áll, a gyakorlási funkció megismerési igényének kielégítéséből.

Építő konstrukciós játék pedagógiai értéke a kreativitásra nevelés. Velejárói a megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék és a manualitás fejlesztése. Építés közben a gyermek átéli az alkotás örömrét. Szeretnénk, hogy a gyermekek eljussanak olyan fejlettségi fokig, hogy meghatározott céllal konstruáljanak, és közben képesek legyenek több napig folytatni a játékot.

Szimbolikus játékban a gyermekek önként, szabadon vállalt szerepet játszanak el. Ez az óvodáskor legkedveltebb, legjellemzőbb és pedagógiai szempontból legfontosabb játékformája. A szerepjáték a gyermekek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit és az ehhez fűződő érzelmeit tükrözi. Mindig valamilyen társadalmi élményből fakad, így fejleszt a gyermek viselkedéskultúráját, aktivitását.

Kezdeményezett játék lehet: a **szabályjáték**, amikor a szabály dominál a játék menetében, a gyerek arra koncentrál, és ez által fokozódik benne a játék örömré. A gyermek önkéntessége a szabály vállalásában rejlik, feszültség és oldódás váltakozása adja a játék örömrét.

A mozgásos-, és értelemfejlesztő szabályjátékok gyakorlásával a szabályok pontos betartására ösztönözzük a gyermekeket. Az értelmi képességek fejlesztésén túl a közös, egymásért folytatott versenyszellem kialakítását fejlesztjük.

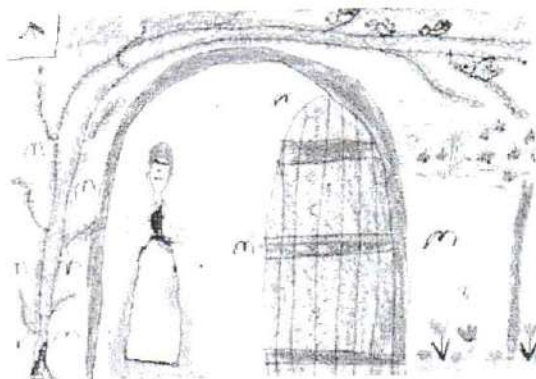
Barkácsolással a szerepjátékaikhoz a szükséges kiegészítő eszközöket készítik a gyermekek, tehát mindig a játék igényéből fakad. A barkácsolási feltételek megteremtésével, jó légkörű beszélgetéssel egybekötve, közbeni dúdolgatással, verseléssel fejlesztjük a gyermekek alkotási képességét, kézügyességét.

Dramatizálás, bábozás során az irodalmi és zenei élmények biztosításával, a gyermekek esztétikai érzékét fejlesztjük. Ezek megfelelő alapot adnak az eljátszásra, a bábok mozgatására, az ízes szófordulatok megszerettetésére. Motiváljuk a gyermekeket, hogy az élményeik alapján elképzeléseik, szándékaik szerint formálják át a történeteket, olyan tulajdonságokkal ruházzák fel a szereplőket, amely belső igényükből fakad.

A környezet megismerését szolgáló játékok: amelyekkel fejlődik a gyermekek kommunikációs és vitakészsége, gyakorolja a gyermek az egészséges környezet és a környezetbarát életmód szokásait, bővülnek, és pontosabbá válnak a gyermek ismeretei az élő és az élettelen természet jelenségeiről, tárgyairól. Ezek:

- A természet "ezerarcúságát" felfedeztető, vizsgáló játékok
- A társadalmi környezet hasznosságát, értékét bemutató játékok, társadalmi élet szokásainak gyakorlására szolgáló játékok (szituációs - szimulációs játékok)
- Én-kép, testséma fejlesztő játékok
- Környezet iránti érzékenyítést fejlesztő játékok, fenntarthatóság jegyében készült játékok
- Társasjátékok, kártyajátékok, képes dominók, kérdezz-felelek játékok, találós kérdések
- Évszakokhoz kötött mozgásos, ügyességi játékok

8.2. Verselés, mesélés

Helye a nevelési folyamatban:

Az érzelmi biztonság megteremtésének fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek alkalmazása.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese az értelmi, érzelmi, erkölcsi és etikai fejlődésnek és fejlesztésnek egyik legfőbb segítője a gyermek személyiségfejlődésében, képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Oldja a szorongást, indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít.

Csak abból a gyermekből lesz jó beszélő és jó olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére.

Mivel a verselés, mesélés a gyermek alapvető szükségletének kielégítését jelenti, ezért fontosnak tartjuk a mindennapi megjelenítést, úgy kezdeményezéssel, mint az elalvás előtti időben. Hiszen a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való

pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

Célunk, hogy:

- Folytatva a család, a bölcsőde nevelőmunkáját és megalapozzuk, illetve elmélyítsük a gyermekek fogékonyságát az irodalom iránt.
- A mesék, versek képi erejével, hangulatával, ritmusával a gyermeki személyiségjegyeket kibontakoztathassuk és fejlesszük.
- Az életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelően fejlődnek a gyermek nyelvi képességei. Ezzel segítjük a nyelvi kultúra alapjainak a lerakását.

Feladatunk:

- Kötött vagy kötetlen formában maradandó élményhez juttassuk a gyermekeket.
- Az óvodai élet tevékenységeihez kapcsolódva hívjuk elő az odaillő verset, mondókát.
- A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
- Erősíteni az érzelemgazdagságot, beleélő képességet, érzékenységet, lelkesedést, megfelelő közlési képességet, képzelőerőt.
- Az óvodapedagógus a tárgyi világot is megjelenítő, átlétesítő szemléletmódjával és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó, mágikus világképével, csodákkal és átváltozásokkal pedig ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- A komplexitással és integrálással hozzájárulni az esztétikai hatások biztosításához, amelyek által formáljuk az esztétikai érzelmeket és erősítjük a művészeti nevelés hatását.
- Továbbra is megerősítjük elveinket, céljainkat az igényes irodalom iránt fogékony, olvasni szerető, jövő nemzedékének nevelése érdekében.
- A gyermekben és felnőttben egyaránt a mesélés szokásrendszerének, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- Élünk az élőszó varázsával, könyvnélküli mesemondás előtérbe helyezésével, hogy a technikai eszközkhöz (TV, telefon, tablet stb.) szokott, a képet passzívan befogadó gyermekek képesek legyenek a meshallgatás során eleven, belső kép alakítására.
- A szülőket is ösztönözzük otthoni mesélésre, bábozásra.

A fejlesztés tartalma:

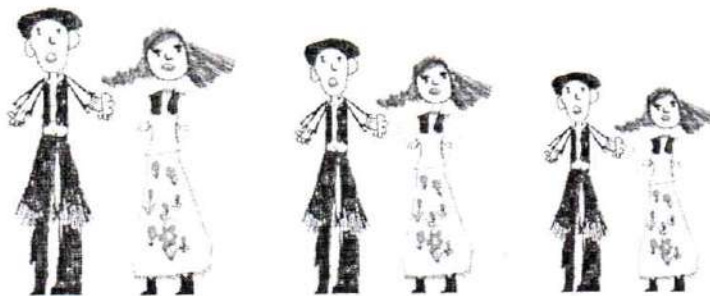
Gerincét a magyar népmesék megismertetése adja.

A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan megjelennek, ide kapcsolódik a magyar gyermekirodalom, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondák, klasszikus és kortárs irodalmi művek a gyermekköltészet modern mesék, modern gyermekköltészet. (vers, mese, mondóka, verses regény, elbeszélés, történet, meseregény).

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó

mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

8.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Helye a nevelési folyamatban:

A művészeti tevékenységek egyike az ének-zene, énekes játék, gyermektánc az Így tedd rá módszer elemeivel gazdagítva. Érzelmeken keresztül hat a gyermekekre, segít az egyéniség kibontakozásában, az egyéni önkifejezésben. Élményhez juttatja a gyermekeket, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

A zenei nevelésünk az óvoda egész életét áthatja, a mindennapok részévé válik.

Célunk, hogy:

Fejlődjön a gyermekek zenei képessége, mozgáskultúrája, zenei alkotóképessége, esztétikai és zenei ízlése és a nemzeti identitástudata. Örömmel, érzelmi gazdagsággal, lehetőleg tisztán énekeljenek a gyermekek. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Feladatunk:

- A gyermekek zenei anyanyelvének megalapozása, amely egyben erősíti az anyanyelv kifejező erejének gazdagodását.
- A magyar népdalok, mondókák, népi gyermekdalok, ölbeli játékok, néptáncok, népi játékok világát, amely ma is élő és felhasználható hagyomány. Természetes módon beépítjük munkánkba, mindenkor az életkori sajátosságok figyelembevételével, felhasználva a népszokásokat, hagyományokat, és nemzeti szimbólumokat és erre jó alapot ad az „Így tedd rá” módszer
- A művészeti nevelést komplexitásban valósítjuk meg.
- Az alapvető feltételek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése.
- Minél több alkalmat biztosítunk az alkotó hajlam kibontakoztatásához.
- Korcsoportra bontva éves távlatban tervezünk, melyet projektek által valósítunk meg.
- A tevékenységeket változatos módszerekkel, a gyermekek minél aktívabb bevonásával szervezzük meg.

A zenei nevelés tartalma (Kodály Zoltán, Forrai Katalin útmutatói alapján):

Mondókák, dalok és dalos játékok:

Naptári évhez, évszakok változásaihoz, hagyományokhoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, állami, egyházi jeles ünnepekhez, napokhoz kapcsolódó tartalommal. Az egyszerűbb tánclépések gyakorlásához lehetőséget nyújtanak.

Zenehallgatás:

Anyagának válogatása az óvónő igényességét tükrözi. Válogatunk a: különböző jellegű, egyszerű népdalokból, műdalokból, a világ zeneirodalmának énekes vagy hangszeres darabjaiból, műzenei darabjaiból, más népek dalaiból. Több hangszeres előadás, többszólamú művek énekes és hangszeres előadásának bemutatása, esetleg vendégelőadókkal. Nagy hatással van a gyermekekre, ha egy mesét énekelve adunk elő. Dalválogatásnál figyelembe vesszük a nemzetiségi hovatartozást, illetve a migráns gyermekek zenei kultúrkincsét is.

Mozgáskultúra az óvodában:

Az óvodáskorú gyermek mozgása egyszerű, természetes. A mozgás megválasztásánál az életkorukhoz, testi fejlettségükhöz, mozgás koordinációjukhoz, és értelmi képességeikhez alkalmazkodunk. A járással, a játékos mozgásokkal, egyszerű ismétlődő mozdulatformákkal az óvodában a gyermekek táncát készítjük elő. Az egyszerűbb, játékokhoz kapcsolódó mozgáskombinációkkal ismertetjük meg a gyermekeket.

A zenei képességek fejlesztésének területei:

Éneklési készség fejlesztése: A tiszta éneklés elősegítése. A szép, érthető kiejtés gyakorlása a hangképző játékokkal, a gyermekek hangjának ápolása. Hangterjedelem: 3-5, 3-6 hang, pentaton jellegű, dúr hexachord.

A zenei hallás fejlesztése: belső hallás fejlesztése, magas-mély hang, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése: a zörejek.

A ritmusérzék fejlesztését is fontosnak tartjuk: Az egyenletes lüktetés, mondókák, dalok ritmusa, a tempóérzékelés. Ütőhangszerekkel ismertetjük meg a gyermekeket: dob, háromszög, cintányér. Nevükkel, kezelési módjukkal.

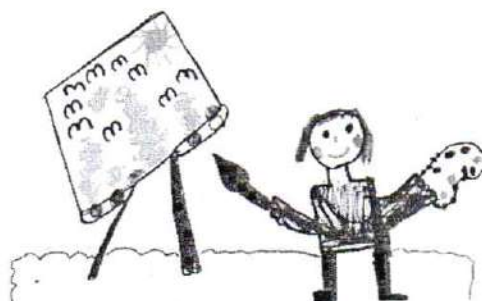
Egyszerű ritmushangszereket készítünk természetes anyagból.

A zenei formaérzék fejlesztése sem kerülheti el a figyelmünket: motívumhangsúly kiemelése mozgással, a dallammotívum, a ritmusmotívum.

A zenei alkotókészség: Ösztönözzük a gyermeket, hogy találjanak ki zenei improvizációkat, ismert zenére új szövegeket költsenek, ismert játékokra, táncra új mozgásokat találjanak ki. Zenei tapasztalatokat modellkövetéssel, aktív részvétellel és személyes élmények által szerezhetnek a gyermekek.

Tagóvodánkban a nemzetiségi pedagógus **szerb nyelven** mondókázik, énekel a gyermekekkel. Mindkét telephelyen táncoltató foglalkozás működik tehetségműhelyként, az „Így tedd rá” módszert hasznosítva.

8.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Helye a nevelési folyamatba:

Ábrázoló, alkotó tevékenység az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, hasonlóan más nevelési területekhez. A gyermek az öt évről spontán és direkt vizuális ingerek hatására egyaránt fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik. Alkalmat, bátorítást, ösztönzést, útmutatást, dicséretet adunk a gyermeknek arra, hogy minél többször belefeledkezhesse a természet - és a tárgyi világ egy-egy részletébe, jelenségeibe. Az óvodai esztétikai nevelés során a befogadó - egyszerű odafordulástól az ámuló rácsodálkozásig - és az alkotóképesség fejlesztésére figyelünk. Maga a tevékenység öröme a fontos, nem pedig az eredmény.

Célunk, hogy:

- Alakítsuk a gyermekek esztétikai érzékenységét, szép iránti nyitottságát, igényességét.
- Gazdagodjon a gyermekek tér-, forma-, színeképlete, plasztikai kifejezőképessége, komponáló, térbeli tájékozódó- és rendezőképessége, élmény-és fantáziavilága, esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága a szokások, hagyományok, nemzeti szimbólumok által is.

Feladatunk:

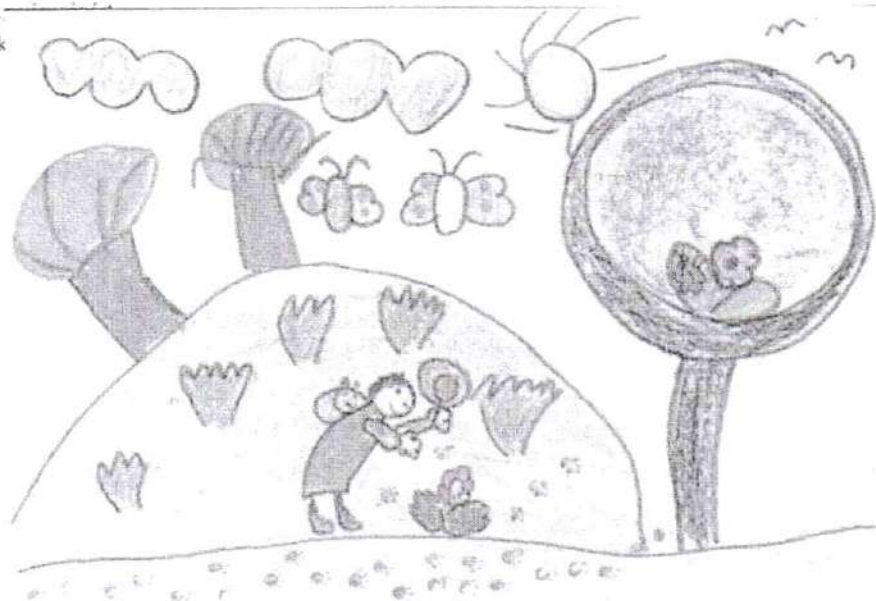
- A gyermekeket segíteni az élmény-, és fantáziavilágának képi szabad önkifejezésére.
- A rugalmas, korszerű fejlesztést elősegítő módszereinkkel a természet szépségeinek megmutatása és a gyermek által elérhető világ tárgyainak, eseményeinek megjelenítése.
- Az alkotó tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése. Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás, kézimunka különböző technikai eljárásainak alapelemeivel. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek felismerésére, bátorítására, kibontakoztatására.
- Az esztétikus környezet biztosítása és bevonjuk a gyermekeket környezetünk alakításába: így alkotásaik díszítik óvodánk falait, biztosítva az esztétikai élmények befogadását. Ezeket rendszeresen bővítjük és cserélgetjük. A gyermekek büszkéek arra, hogy részesei a környezetük alakító-, és díszítő munkának, hogy rajzaikat, alkotásaikat értéknek kezeljük.
- A szerb nemzetiségi nyelv gyakorlására is kitűnő alkalmat nyújt a festés, gyurmázás, rajzolás stb.
- Biztosítjuk a zavartalan, változatos és sokrétű tevékenységet, munkánkat segítik a dajka néni, és a pedagógiai asszisztensek.
- A gyermek számára megszokott és elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, technikai megoldás, amivel fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Tudatosan kell olyan légkört teremtenünk, amelyben a gyermeknek hangulata lesz hozzákezdeni valamilyen vizuális tevékenységhez, és elegendő időt biztosítunk, hogy a megkezdett munkát be is tudja fejezni. Természetesen elengedhetetlen, hogy megmutassuk az eszközök pontos használatát. Mintakövetés révén jól szoktathatjuk őket a tisztaság megtartására is. (pl. kéznél legyen egy enyhén bevizezett és száraz törülköző).

- Téri tapasztalatszerzést szolgálva a gyermeket mindig bevonjuk az átalakítási munkálatokba. (Pl. ünnepek előtt, rendezvények alkalmával, vagy egy kitalált játék előkészületénél)
- Éreztetjük velük, hogy rájuk mindig szükség van és ötleteiket, javaslataikat elfogadjuk.

A nevelés tartalma: Jó pedagógiai alapot adnak: az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai és eseményei.

Területei:

- rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás,
- a különböző kézimunkafajták,
- műalkotásokkal való ismerkedés.

8.5. A mozgás

Helye a nevelési folyamatban:

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A gyermek sétál, leül, felugrik, irányt változtat, lelassít, egyensúlyoz, elkap, ugrik, elesik, gurul, kúszik.... stb.

A mozgás, mint életkori sajátosság a nap folyamán bármikor és bárhol beépíthető az óvoda nevelési munkájába. A játékos gyermeki megnyilvánulások, amelyekkel a gyermek nap, mint nap boldogan és örömteli módon játszik a csoportszobában, udvaron, kirándulóhelyen, játszótéren. Tudjuk, hogy milyen sokféle és változatos az egészségfejlesztő testmozgások lehetőségeinek és kombinációinak a tárháza. Mozgással a gyermek a külvilágról is információkat gyűjt, és mellette megismeri önmagát, saját testét, erő kifejtését, egyre önállóbbá válik az élettevékenységekben, megtanul a környezet viszonyaihoz alkalmazkodni, szabályokat tisztelni. Az a tény, hogy a kisgyermek napjának mintegy kétharmadát óvodában tölti, maga után vonja, hogy az óvodában történő mozgás lehetősége hangsúlyos, meghatározó a fejlődése szempontjából.

Célunk, hogy:

- Az egészségfejlesztő testmozgással-, mozgásos játékok segítségével fejlődjön a gyermekek természetes mozgása.
- Életkori sajátosságuknak megfelelően, örömteli módon elégíthessék ki mozgásigényüket.
- Többet és szebben mozogjanak.
- Tartásuk nem váljon hanyaggá.
- Egyensúlyérzékük segítse őket mindenféle mozgástípus elsajátításában és gyakorlásában.
- Egyes foglalkozásokon maximális legyen a részvétel lehetősége az esélyegyenlőség biztosításának figyelembevételével és a differenciálás segítségével.
- A szülők meggyőzésével – saját óvodai, gyakorlati példáinkon, egészségnevelő magatartásunkon keresztül segítsük azokat a gyermekeket, családokat, akik még nem kapcsolódtak be az óvodában és a városban rendelkezésre álló szervezett, rendszeres testedzésbe.

Feladatunk:

- Siker gazdag gyakorlólé hely és eszköz biztosítása, a meglévő lehetőségek maximális kiaknázásával. (Tornatermi, csoport, udvari játékok, eszközök folyamatos használata).
- Minél több mozgáslehetőség biztosítása a szabadban.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése. –A vázizomzat (kiemelten a hát, kar, láb, váll és has izomzat) erősítése, a helyes testtartás megőrzése és kialakítása érdekében,
- A játékok és a sokszínű gyakorlási formák által a személyiség sokoldalú fejlesztése változatos módszerekkel, eszközökkel (Módszertani szabadság megtartásával, de megfelelő kontroll segítségével).
- A Mozgáskotta módszer alkalmazása minél gyakrabban.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – (időszakos konzultációkkal) szülővel, óvodapedagógussal, gyógy testnevelővel, fejlesztőpedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása.
- A gyermekek mozgásos játékait indirekt módszerekkel (játsszótársként) befolyásolják jól képzett pedagógusaink.
- Biztatjuk a szülőket is, hogy vegyenek részt sportnapokon. Szabadidejüket töltsék gyermekükkel szabadlevegőn kirándulással, labdázással, biciklizéssel vagy akár egy jó sétával, futással...
- A mozgással szeretnénk kialakítani minden gyermekben azt az életérzést, hogy mindennap, rendszeresen MOZOGNI JÓ!

A fejlesztés tartalma:

Ismert tényre támaszkodunk: Az egészségfejlesztő testmozgással járó mozgásöröm szoros kapcsolatban áll a szellemi fejlődéssel. A gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó módon választjuk meg a mozgástartalmat. Figyelembe vesszük a gyermekek biológiai életkorát, kognitív, emocionális és szociális fejlettségét egyaránt.

A differenciálás egy jó eszköz a pedagógus kezében, így nem maradhat ki egyetlen gyermek sem a rendszeres, szervezett mozgáslehetőségből. A hét minden napjára biztosítja a gyermekeink tervezett és szabad, irányított, mindennapos, spontán, aktív egészségfejlesztő testmozgását:

- A CSOPORTOS egészségfejlesztő testmozgáson minden kis óvodásunk a heti beosztásban szereplő időpontban, saját óvó nénijével –differentiált és csoport bontásban – élvezheti a jól felszerelt tornatermi vagy játszóudvari lehetőségeket. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.
- Kiemelt NAGYCSOPORTOS preventív mozgás: Az óvoda vegyes csoportjainak csak a nagycsoportos gyermekei vesznek részt ezen a foglalkozáson.
Célja: a gyermekek életkorának megfelelő koordinációs és kondicionális képességek kialakítása a tervezett egészségfejlesztő mozgástevékenység során.
- Táncoló talpak- népi táncoltató foglalkozás.
- **Mozgásterápia az SNI gyermekek részére:** - gyógypedagógusunk segítségével, aki a központi és tagóvoda gyermekeit meghatározott napokon fejleszti saját csoportjukban és tornatermi viszonyok között.
- A vízhez szoktatás foglalkozásait a Városi uszodában szintén a nagycsoportos gyermekek vehetik igénybe, a csodálatosan szép környezetbe ágyazott tanuszodában.
- Célja: az úszásoktatás előkészítése, az életkornak megfelelő vízi biztonság megszerzése egy hatékony közegben. A víz fizikai tulajdonságának – jótékony hatásának kiaknázása az izomzat erősítése, lazítása, a pszichikus funkciók edzése érdekében.
- **OVI-FOCI** foglalkozásokon a VUK SE szakedzője, gyermeknyelvre lefordítva tartja foglalkozásait.
- **OVIKOSÁR** foglalkozásokon délutáni időszakban egy szakedző, gyermeknyelvre lefordítva tartja foglalkozásait.
- **Hagyományos sportnapok a családokkal:** - a játék és az együttmozgás örömein túl egy egészséges csapatszellemet alakít a gyermekek és felnőttek körében egyaránt. A 2005. óta, évente a győztes csapat csoportjába vándorló „VÁNDORKUPA” megszerzésének motivációja, a kellemes hangulat, az egészséges falatkák együttes elfogyasztása felejtethetetlen kapcsolatot alakít az óvoda és a családi ház között, mely igen gyümölcsöző hatást gyakorol a gyermekek közös nevelésében.

Helyi gyakorlatunkban alkalmazott módszereinket, eszközeinket, melyeket már évek óta

hasznosítunk a gyermekek sokoldalú fejlesztése érdekében, minden időben módosítjuk, továbbfejlesztjük, korszerűsítjük a társadalmi elvárásoknak megfelelően.

Az *ONOAP 2012-ben megfogalmazott irányelveit figyelembe véve*, a jól bevált gyakorlatunkban hasznosítva fogalmazzuk meg és valósítjuk meg az elkövetkezendő időben a gyermekek egészséges fejlődése érdekében.

1. A **rendszeres egészségfejlesztő testmozgás**, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A heti testnevelés foglalkozások: a szabadban, óvodánk tornatermében folynak.

Az egészségfejlesztő mozgástevékenységek: - valljuk, hogy irányított mozgásgyakorlatok nem pótolják a szabadban történő nagy szabad mozgás hatékonyságát. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek alkalmasak legyenek a váratlan helyzetben is a biztos mozgásokra. Legyen saját, önálló elképzelésük is mozgásigényük kielégítésére, akár a természetes környezetben, udvaron, tornateremben egyaránt.

2. **A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok alkalmazásával** kedvezően hatunk a koordinációs képességekre, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

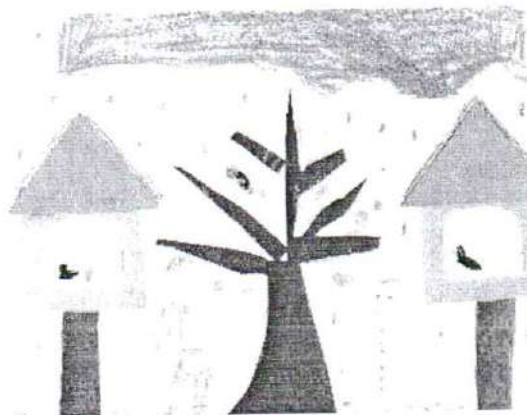
Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakításában: - felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. Az óvoda udvarán kialakított pályák segítségével alkalom nyílik a lépcsők, mászó falak, gerendák adta lehetőségekkel az egyensúlyfejlesztés és az izomerő-fejlesztésre. A folyamatos, kitartó mozgásokkal, kis pihenőkkel (légző gyakorlatokkal) közbeiktatottan az állóképesség növelését érhetjük el. A mesterségesen kialakított füves domb, lehetőséget nyújt a gurulásra, mászásra, kúszásra, csúszásra, fel és lefutásra, járásra, szökdelésre.... Télen csúszkázásra, szánkózásra.

Óvodáinkban lehetőséget nyújt KRESZ park aszfaltos felülete, ahol futóbiciklizéssel rollerezéssel, fejleszthető a mérhetetlenül fontos, minden mozgás alapját képező egyensúly. **A komplex testmozgások az óvodai élet egyéb tevékenységeiben is** (népi dalos játékok, művészeti tevékenységek, külső világ tevékeny megismerése keretén belül tett kirándulások, túrák, udvari játékok, matematikai játékok...) hatnak a gyermek pozitív énképének, önkontrolljának, érzelemszabályozásának, szabálykövető társas viselkedésének, együttműködésének, kommunikációjának, problémamegoldó gondolkodásának fejlődésére.

3. **A spontán játékokban,** azon belül a szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységek, az egészségfejlesztő testmozgásoknak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk csoportszobában (egyensúlyozó, ügyességet fejlesztő szobai játékokkal), udvaron (a természetes mozgásoknak teret adó játékaikkal) egyaránt.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő maximális kihasználására.

8.6. A külső világ tevékeny megismerése

Az élet tisztelete, védelme, a természet ökológiai szemlélete alapvető értéke programunknak.

Jelszavunk e téren: megismerni - megszeretni - védeni.

Helye a nevelési folyamatban:

A gyermek környezettel való ismerkedése a születésétől kezdve, a családi nevelésre építve, az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek, és közben pozitív érzelmi viszonya alakul mindenhez.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Alakul társas magatartása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőkészsége. Szoros kapcsolatban van valamennyi nevelési területtel és ezek alapjául szolgál.

Célunk:

- a környezethez kapcsolódó ismeretek bővítése, tapasztalatszerzés,
- környezettudatos és környezetbarát magatartás,
- helyes én-kép és attitűdök formálása ismeretszerzésen keresztül,
- természetvédelmi szemlélet kialakítása ökológiai szempontok alapján.

Feladatunk:

- A gyermekek hozzásegítése a közvetlen és tágabb természeti és épített környezet
- formai, mennyiségi, téri viszonyairól való aktív tapasztalatszerzéshez
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, emberi alkotásokhoz a valóság
- felfedezése és megismerése során
- A természeti, környezeti értékek védelmére, megőrzésére nevelés TISZTELET,
- SZERETET, VÉDELEM
- A természeti, emberi, tárgyi környezet felfedeztetése
- A gyermekek életkorának megfelelő tapasztalatok, ismeretek átadása, melyek a
- környezetben való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és tárgyi
- kultúra értékeinek megismertetése.
- A szülők, nagyszülők által megteremtett értékek megbecsülésére nevelés
- A Föld, a természet életképességének, sokféleségének megőrzése.
- Ökológiai morál megőrzése.
- Helyes értékrendszer kialakítása, egyéni viszonyulások megváltoztatása.
- (A körülöttünk lévő világ változó, de egységes egész. Bárhol történik valami, mindenütt
- érezteti hatását.)
- A természetet, embert, életet tisztelő szokásrendszerek kialakítása.
- Környezetbarát, környezettudatos életmódra, környezeti kultúrára nevelés.
- A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására
- Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvilágítása a helyi sajátosságok felhasználásával.

- A gyermekeken keresztül a családok életmódjának, szemléletének befolyásolása.

Kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezleteken és alkalmi beszélgetések során,
- faliújságon keresztül. Pl. ösztönzés a szelektív hulladékgyűjtésre, amelynek feltételei adottak városunkban.

Feladataink teljesítésének bemutatására, valamint segítségkérésre lehetőségünk nyílik az óvoda honlapján, valamint a közösségi médiában.

A környezeti nevelés módszerei:

- Holisztikus megfigyelés: tudományt nem igénylő megismerési út. Holosz: (görög er.) egész, ép, teljes, osztatlan. A legközelebb áll az óvodás korosztályhoz. Irány a szabadba! A természetközeli lét elemi hatással lehet a gyermekek környezettel kapcsolatos attitűdjeire. A gyermek a természetet érezze meg! A világ nagyszerűsége, csodavolta leginkább a közeli erdőben, a Duna parton, a közeli csónakázó tónál érződhet meg. A hangokat, illatokat, színeket sehol másutt nem tudjuk olyan igazán megismerni, megszerettetni, mint a szabad természetben, még akkor is, ha nem vagyunk szakavatott ismerői a növények és állatok fajainak, neveinek. A holisztikus megfigyeléshez nincs szükség a nevekre, sokkal inkább a nyitottságra, érzékenységre, s ez éppen az óvodás gyermekekben van meg!
- Minden érzékszervre kiható élményszerzés: A gyermek lehetőleg az összes érzékszervével tapasztalja meg a természet jelenségeit: a színeket, a formákat, a hőmérséklet változásait, a hangokat, az illatokat. Az információk beintegrálódását így érhetjük el.
- Analízis, szintézis: A körülöttünk lévő világ változó, de egységes egész. Érezze meg a gyermek a helyét a szűkebb-tágabb környezetben. Tapasztalja meg, tettei milyen hatással bírnak rá.
- Folyamatos, illetve adandó megfigyelés: Egy bizonyos jelenséget figyeljünk megváltozásaiban, de az alkalom adta csodák mellett is időzzünk el! Engedtesse meg a rácsodálkozás öröme!
- Kísérletek, vizsgálatok: A pontosabb tapasztalatszerzést segíti, ha hagyjuk a gyermeket irányítottan tevékenykedni. Megtanulja felfedezni az ok és okozatösszefüggéseit, tisztában lesz tetteinek következményeivel. (A víz világnapja az óvodában, a téli csapadék tisztaságának vizsgálata, a levegő szennyezettségének vizsgálata, talajvizsgálatok, a giliszták életének tanulmányozása, újrapirozás készítése)
- Játékos feladatok, munka: Hallottam és elfelejtettem Láttam és emlékszem rá, csináltam és megértettem. (kínai mondás)

- Gyűjtés: Az óvodába lépéstől kezdve folyamatosan gyűjtögetjük a kincseket: szép lehullott falevelek, kőzetfélések, magok A gyűjtögetésnél alapvető szempont: ne okozzunk kárt ezzel a tevékenységgel! Ne szedjük össze olyasmit, ami a környezet szerves része! Pl.: a korhadt fa néhány állat, vagy gomba élőhelye.
- Természeti játékok a szabadban: Ismerkedő játékok, növényismeret, állatismeret, érzékszervi játékok, kreatív játékok, vizuális játékok, memória játékok, versenyek.

A környezeti nevelés tartalmában megvalósításra kerül:

- A természet, a közvetlen környezet és annak értékeinek megismertetése (gyakori növény -, és állatfajok, a szülőföld, a hazai táj, szokások és a tárgyi kultúra).
- Ökológiai ismeretek szerzése, előkészítése, az élőlények és környezetük kapcsolata. A környezeti tényezők szerepe a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával az oksági alapösszefüggések minél sokoldalúbb érzékeltetése. Értéket megbecsülő, az élet minden formáját tisztelő látásmód.
- A helyes, környezettudatos magatartás, környezetbarát életvitel megalapozása, problémamegoldó képesség fejlesztése szituációs játékokkal, sok tapasztalatszerzéssel.
- Szülői segítséggel környezetünk szépítése (pl.: sziklakert, kertrendezés, taposó ösvény).

Környezeti nevelésünk szűkebb-tágabb helyszínei:

Óvoda épületein belül:

- Csoportszobákban: természetsarkot létesítettünk, akváriummal, terráriummal, floráriummal, évszaktablóval, időjárásórával, nagyítókkal, szemléltető könyvekkel stb.
- Előtereinkben a zöld falújság, évszakra jellemző jegyekkel, kiállításokkal rendezzük be.
- Lakótelepi óvodánk aulájában található: terrárium, sziklafal szobai vízeséssel.

Óvodánk udvarán:

- Meztálas tanösvény, minden csoportnak saját zöldségeskert, virágoskert, alacsony növésű gyümölcsfák, oxi fa, gyógy-, és fűszernövények lelhetők fel.
- Létesítettünk "madárkertet" madáretetőkkel, madáritatókkal, évelő virágokkal.
- A meglévő lepke kertünket pedig folyamatosan megújítjuk. Folyamatosan gondozzuk a sziklakertünk és a mini tavunk.
- Több lombhullató fánk, cserjénk, az örökzöld fáink idős példányok, terebélyesek. Szintúgy az óvoda kerítésén belül telepített élő sövény is.
- Az udvarainkon lehetőséget biztosítunk a különféle élőhelyek megfigyeltetésére és a természeti témák évszakonkénti feldolgozására, folyamatos és rendszeres megfigyelésre, különféle tevékenységek biztosítására (pl.: zöldhulladék komposztálása).
- Kinti-benti tárgyi eszközeink mind színben mind anyagban természet közeliek, természetes anyagokból készültek (fa, hánscs, gyékény, vessző...)

Ismeret-, és tapasztalatszerző sétáink, kirándulásaink városunkon belül:

- A közeli parkban és városunk utcáiban, óvodánk környékén, a piacon, a családi házas övezetben, a Benta-patakra, a Csónakázó tóhoz, Duna partra, néhány munkahelyre: pl. MOL benzintöltő állomásra, vasútállomásra, Rév kompátkelőhelyre Tökölre, a Makovecz Imre tervezte Szent István templomba.
- Külön figyelmet szentelünk a Közművelődési Intézményekben- Barátság Kulturális Központ, Hamvas Béla Városi- és Gyermekkönyvtár, Matrica Múzeum és Régészeti Parkban - tett látogatásoknak.
- A rendszeresen szervezett kirándulások során szeretnénk bemutatni az azonos hely (park, udvar) változásait évszakonként, elsajátíttatni a természetben való viselkedés alapszabályait, és kialakítani a gyermekekben a kulturált természeti és épített környezet, higiénia iránti igényt.
- Esztétikai élményként éljük meg egy-egy szépen gondozott park, udvar látványát.
- Lássák meg, élvezzék a növényvilág nap-és évszakonként változó színeit, a növényi formák sokszínűségét.

Városunkon kívüli kirándulások tervezett helyszínei:

- Évente több kirándulást tervezünk. Az óvodapedagógusok döntenek el, hogy mikor, hova mennek el kirándulni, és mely csoportok közösen.
- Ugyanúgy a kirándulási tervet is közösen készítik el az óvó nénik, a kivitelezésben a dajka nénik, a pedagógiai asszisztensek és gyógypedagógiai asszisztensek is aktívan részt vesznek.
- Azonban hisszük, hogy elsősorban saját környezetünkben kell fellelni a csodákat, a mindennapokban figyelni a változásokat, nem csak kirándulások alkalmával. Ha az erdőbe, vízpartra, arborétumba megyünk, tudjuk, hogy ott vendégek vagyunk.

Jelszavunk: A természet vendége vagy - ennek megfelelően viselkedj

"A felemellek, hogy megvizsgáljalak" szemlélet helyett " A lehajolok hozzád, hogy a vendéged lehessék!" megközelítést szeretnénk elültetni a gyermekekben, természeti kirándulásaink, sétáink alkalmával. (csendháborgatás, növény-állatvédelem, szemétkelés tekintetében)

Kirándulásaink anyagi fedezetét, egyrészt az intézményi költségvetésünkben biztosított keretből, másrészt pedig különféle pályázatokon nyert összegekből, a szülők és az óvodánk alapítványának támogatásaiból fedezzük.

Az évszakok változásainak megfigyeléséhez, gyűjtésekhez, tevékenységekhez, játékokhoz, vizsgálódásokhoz kapcsolódik:

1. játékok, játékos tevékenységek
2. irodalmi anyag
3. gyermekdalok, ének-zenei anyag
4. manuális tevékenységek
5. mozgásanyag
6. nyelvi fejlesztés
7. jeles napok, hagyományok
8. környezeti és matematikai tapasztalatok

4.2.1 Matematikai tartalmú tevékenységek, tapasztalatok biztosítása

Helye a nevelési folyamatban:

A gyermekek az óvodába kerülés előtt a bölcsődében és a családban is már felfigyelnek a dolgok mennyiségére, minőségi összetevőire. Az óvodai nevelésben építünk ezekre a korai tapasztalatokra. A környező valóság lehetőséget teremt a tapasztalatszerzésre.

A gyermekek számára a problémamegoldó tevékenység élményt jelent. Ezzel hozzájárul azoknak a szépségeknek, érdekességeknek a felismeréséhez, amelyek a matematikai összefüggésekben, az igazság megtalálásában rejlenek.

A matematikai tevékenységek értékét abban látjuk, hogy általuk fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége, amely segíti az eligazodást a gyakorlati életben.

Célunk, hogy:

- A gyermekek értelmi képességei fejlődjenek (tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség).
- A gyermekek aktivitása és érdeklődése során fontos tapasztalatokra tegyenek szert a szűkebb, tágabb, természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok birtokába jussanak, s azokat tevékenységeikben alkalmazni is tudják.
- Felismerjék a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat (alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér, sík és mennyiségsszemléletük.)
- Felkeltsük a gyermekek érdeklődését a matematikai információk felé.

Feladatunk:

- Játékos felfedező helyzetekben lehetővé tenni a környezet megismerését.
- Elősegíteni a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- A folyamatos és alkalomszerű megfigyeléseken, a gyűjtőmunka során, valamint a spontán szituációkban szerzett élmények, tapasztalatok beépítése a közös tevékenységekbe, oly módon, hogy lehetőség nyíljon az új ismeretek megszerzésére és a már elsajátítottak rendszerbe foglalására is.
- Tekintettel vagyunk az egyéni eltérésekre, így sort kerítünk a felzárkóztató fejlesztésre egyéni vagy kiscsoportos formában, azaz a hiányzó részképességek pótlására.

- Mindenképpen a nevelés és fejlődés optimális feltételeit kívánjuk biztosítani. Alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Építünk a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló véleményalkotásra, problémamegoldás igényére. Elősegítjük döntési képességének fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. Szülőkkel, az óvoda minden dolgozójával karöltve a környezettudatos magatartásformálást a matematikai tapasztalatszerzésbe is beépítjük.
- A matematikai kifejezéseket beépítjük a nevelésbe, ezáltal bővítve a gyermekek szókincsét.

A matematikai nevelés tartalma:

Már a kezdetektől a gyermekek játékaiba, mindennapi tevékenységeibe ágyazva használjuk a matematikai fogalmakat.

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tapasztalatok szerzésének több formáját valósítjuk meg.

- utánzásos, minta - modellkövetés útján
- spontán játékos tapasztalatszerzésre és az óvónő által irányított megfigyelésre építünk
- gyakorlati probléma és feladatmegoldás során
- gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatokkal
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokkal

8.7.A munka jellegű tevékenységek

Helye a nevelési folyamatban:

Az óvodai élet tevékenységi formái között a munka jellegű tevékenység is gyermekeink személyiségfejlesztésének fontos eszköze, a munka jellegű tevékenységek a játékkal és sok cselekvő tapasztalással. Kezdetben játékként élik meg, de később ez szét is válhat. Az óvodáskor végéig a munka játékos jellegű marad. Támaszkodunk is a játékkal megegyező sajátosságokra, erősítjük a pozitív érzelmeket, melyek munkára készítik gyermekeinket.

A munka jellegű tevékenységek sajátosságait csak fokozatosan, a munkavégzés folyamatában, az óvodai élet 3 - 5 éves ciklusában alakítjuk ki.

Célunk, hogy:

- A gyermek munkajellegű tevékenysége – mely örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység - közben alakuljon a munkavégzéshez szükséges képessége, készsége, olyan tulajdonságai, mint: a kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, kötelességteljesítés.
- Munkajellegű tevékenység közben fejlesszük a gyermekek személyiségét, együttműködési képességét. Sikerüljön elősegíteni az életre való felkészülésüket, a társadalmi gyakorlat megismerését.

- A munkajellegű tevékenység a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája legyen.

Feladataink:

- Gyermekeink munka jellegű tevékenységek közben tapasztalatokat szerezzenek közvetlen környezetükről, megtapasztalják munkájuk nyomán milyen, változásokat hoznak létre tárgyi környezetükben és a természetben. Ezek az élmények örök nyomot hagynak bennük, s erősítik kötődésüket környezetükhöz.
- A kisebb csoportokban végzett munka során észrevétlenül alakuljanak közösségi kapcsolataik, ebben nevelődjenek saját és mások elismerésére. Máskor is szívesen dolgozzanak együtt barátjukkal, csoporttársukkal, akivel a munkát közösen végezték.
- Az óvoda valamennyi alkalmazottja, és a család, mintaadó modell a munkajellegű tevékenységek végzésének elsajátításában.
- Mindig arra törekszünk, hogy érdekeltté tegyük a gyermekeinket a munka elvégzésére, felkeltsük cselekvési vágyukat, hogy örömeiket leljék a munkában.
- Lehetőséget biztosítunk óvodásaink számára, hogy segítsenek mindenhol, ahol erre szükség van.
- A munkához szükséges jó minőségű, balesetmentes, a gyermekek számára bármikor elérhető helyen lévő eszközöket biztosítjuk.
- Állandó jelenlétünkkel biztosítjuk a gyermekeinknek, hogy bármikor segítünk, amikor csak igénylik.
- Differenciált értékelés.

A munka jellegű játékos tevékenységek tartalma óvodánkban a következő:

1. *önkiszolgálás*
2. *naposi munka*
3. *környezet, növény- és állatgondozás*
4. *segítségnyújtás a felnőtteknek*

Ez az a terület, ahol az eredmény és az erőfeszítés kapcsolata szemmel látható, közvetlenül érzékelhető a gyermekek számára.

A kompetencia alapú nevelés egyik elemeként, a munkajellegű tevékenységek során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami a normák, értékek, szabályok kialakulásához, beépüléséhez vezet.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek találja meg a helyét a közösségben. Legyen igénye az együtt tevékenykedésre, de ha szeretné egyedül is alkothasson. A gyermek tudja értékelni saját tevékenységét.

1. Az önkiszolgálás: Amikor kiscsoportba a gyermekeink hozzánk jönnek, bizony nagy szükségük van a felnőttek segítségére testápolásban, öltözködésben, étkezésben egyaránt. Fokozatosan, lépésről-lépésre haladva, sok türelemmel, odafigyeléssel, dicsérettel jutnak el odáig, hogy igénylik a tisztaságot önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal szemben is. A család és az óvoda valamennyi alkalmazottjának személyes példamutatása gyermekeink számára a legjobb ösztönző erő.

Hagyjuk, hogy óvodásaink saját személyükkel kapcsolatos minden teendőt próbáljanak önállóan elvégezni fejlettségükhöz képest a lehető legkorábban, amikor már képesek rá.

Arra törekszünk, hogy mire iskolába kerülnek gyermekeink, addigra önmaguk is képesek legyenek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.

2. A naposi munka: A naposság feltétele a gyermekek feladattudata, és a nagyfokú figyelemösszpontosítás. A naposi munka önként vállalt közösségi tevékenység. Minden naposnak csak annyi feladatot adunk, amely teherbírásának megfelelő, amelyet szívesen, örömmel végez. A naposok feladatait fokozatosan növeljük, s arra buzdítjuk őket - hogy egyre önállóbban oldják meg feladataikat.

Bíztatjuk gyermekeinket, hogy próbálkozzanak a napos társukkal együttműködni, egymásnak segítséget nyújtani.

A gyermekek munkáját mindig reálisan, konkrétan értékeljük, kiemeljük a pozitív dolgokat, de észre vesszük a hiányosságokat is és szóvá is tesszük. Az elvégzett munka értékelésébe bevonjuk gyermekeinket, segítve ezzel is reális önértékelésük alakulását.

3. A környezet, növény- és állatgondozás:

- Kerti munka: Minden csoportnak külön ketrészt alakítottunk ki, melybe virágokat, zöldség- és gyümölcsféléket ültetnek óvodásaink. Folyamatosan megfigyeljük, hogyan fejlődnek kis növényeink, magocskáink, miközben gondoskodunk róluk - öntözzük, kapáljuk, gyomláljuk.
- Óvoda udvar gondozása: gereblyezés, levél gyűjtés.
- Madáretetők és a kerti tavak gondozása.
- Természetsarok: A csoportszobában megfelelő hely biztosítása az összegyűjtött kincseknek.
- Néhány csoportszobában terrárium, akvárium és florárium is helyet kapott és feladatunk ezek rendben tartása.

A Zöld Óvoda program keretén belül: kint és bent gondoskodunk a környezet és a természet tisztaságáról. Óvjuk, védjük, gondoskodunk a növény- és állatvilágról. Fát, virágot, konyhakerti, gyógy- és fűszernövényeket ültetünk, gondozunk, figyeljük növekedésüket.

4. Segítségnyújtás az óvodapedagógusnak, felnőttnek (óvodapedagógusok, dajka nénik, pedagógiai asszisztensek), alkalmi megbízatások:

- Karácsony előtt közös süteménysütés.
- Ünnepek előtti közös teremdíszítés.
- Ajándékkészítés időknek, felkérésre.
- Apróbb megbízatásokat, amelyekhez otthoni előkészítésre van szükség.
- Szalvéta hajtogatása.
- Ágyazás

8.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Helye a nevelés folyamatában:

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik. Játék közben, játékosan, utánzással, spontán, szinte észrevétlenül tanul a gyermek, miközben a motoros, szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Döntő szempont a gyermekek egyéni adottságainak, egyéni teljesítőképességének figyelembevétele.

Az érdeklődő gyermekek belső motiváció és nem külső kényszer hatására vesznek részt a megismerő folyamatokban. Pedagógiai Programunkban az életteli, élményszerű tanulás elvét kívánjuk követni.

Programunk a konkrét tapasztalatszerzést a hatékony cselekedtetéssel társítja és minden gyermek számára biztosítja a korának megfelelő tudást.

Célunk, hogy:

- A gyermek kompetenciáit fejlesztjük: az értelmi képességeit (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Sokoldalúan több nézőpontból és többoldalú megközelítéssel közel hozzuk a gyermekekhez a természeti és társadalmi környezetekhez kapcsolódó ismereteket.
- Kielégítjük a gyermekek kíváncsiságát, megismerési vágyát.
- Fejlesztjük a gyermekek önállóságát, kitartását, pontosságát, feladattudatát a sokféle, sikerélményt is biztosító tevékenykedtetéssel.
- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvoda gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Feladatunk:

- A gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével a gyermek érdeklődésére, előzetes tapasztalataira, kíváncsiságára építve komplex tevékenységek szervezése.
- Lehetőségek kínálása a gyermekek számára, olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának kielégítése.
- A sokféle, sikerélményt is biztosító tevékenykedtetéssel a gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Tanulást támogató környezet megteremtése és a spontán adódó tanulási lehetőségek kihasználása.
- Az élményszerzés szempontjából inger gazdag környezet biztosítása, szervezési feladatokban a dajka néni és a pedagógiai asszisztens segítségét igénybe véve, a lehetőségek gazdagítása érdekében. Legfőbb ismeretszerzési lehetőségnek a játékot tekintjük, ezért biztosítjuk a szabadon választott játéklehetőségeket.
- Kérdéseinkkel segítjük a tanulási folyamatot, vizsgálódásra, problémamegoldásra készítjük a gyermeket.
- Játékos felzárkóztató tevékenységeket szervezünk a hátrányok leküzdésére, azoknak a gyermekeknek, akik önként nem kapcsolódnak be a tanulási tevékenységekbe.
- A tevékenykedtetés és feladatmegoldás közben megfigyeljük a gyermekek egyéni adottságait, teljesítőképességüket. Ebből kiindulva, differenciált fejlesztéssel segítjük a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.
- A gyermeket személyre szabott, pozitív értékeléssel segíteni. Odafigyelni a tanulási nehézségekre utaló tünetekre és megfelelő szakemberhez irányítani a gyermeket.

- Cselekvéses tanulás feltételeinek biztosítása.

A tanulás tartalma:

A tanulást a nevelés szerves részének tekintjük, ezért a nevelés és tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód, az egymáshoz való kapcsolódás a fontos. Az élményeknek döntő szerepet tulajdonítunk. Tervezőmunkánkat a környezeti nevelés (évszak + ünnepek) köré építjük. A tanulási lehetőségeket komplex foglalkozásként értelmezzük, ismereteket szituációban nyújtunk. A gyermeki ismeretek bővítésekor egyenrangúnak tekintjük a spontán tapasztalatszerzést, az óvodapedagógus által kezdeményezett élményszerzést, a kötetlen játékot és a foglalkozást.

Tervezésünk elemei:

- Anyaggyűjtés, tevékenységek átgondolása, anyag rendezése
- Elképzelésünk nagy vonalakban átfogja az egész évet, de előre is gondolkodhatunk
- A megvalósítást heti intervallumokban bontjuk le
- Egyszerre, egy időben többfajta tevékenység, cselekvés, azaz, választási lehetőség biztosításával a gyermekek önállóságának, ízlésének, egyéni elképzeléseinek adunk teret.
- Felfedezés, kreativitás erősítése.

Tehetséggondozás terén:

- Minden csoportban vannak olyan kisgyermek, akik bizonyos területeken, életkorukhoz képest magasabb fejlettségi szinttel rendelkeznek.
- Őket próbáljuk orientálni szakemberhez, – a szülővel történt beszélgetés során – aki továbbfejlesztheti a már meglévő jó képességeiket. (rajz, úszás, torna, ének-zene)
- Óvodánk keretein belül lehetőséget biztosítunk különböző képesség területek fejlesztéséhez (néptánc, szerb-táncoltató, ovifoci, ovikosár, kertészkedés).

A tevékenységekben megvalósuló tanulás formái mindhárom korcsoportban:

- Mindennapos testnevelés
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése (környezeti-matematikai tartalom)
- Rajz - Mintázás - Kézimunka
- Ének - zene - énekes játékok
- Verselés - mesélés - dramatikus játékok
- Anyanyelvi nevelés

Kötött formát főleg a nagyobb gyermekeknél alkalmazunk - a szándékos figyelem, a kitartás, önfegyelm, csoporthelyzet, feladattartás, türelemfejlesztés kialakítása céljából. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. A kötött foglalkozásnál is törekszünk az oldott légkör biztosítására. A kötetlen foglalkozási formánál odafigyelünk, hogy a tevékenységekből sorozatosan egy-egy gyermek sem maradjon ki, éljen a felfedezés, kreativitás lehetőségével.

- az utánzásos minta – és modellkövetés, magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre válaszolva épülő ismeretszerzés,

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

A szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulás munkaformái:

Az adott gyermekcsoport összetételétől, környezeti hatásoktól és eseményektől függően alkalmazunk egyéni foglalkoztatási formákat.

Nevelési - Tanulási módszerek

- **Általános pedagógiai módszerek** (életkor szerint)
- Spontán és irányított megfigyelés, bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, emlékezetből felidézés, gyakorlati alkalmazás, játék, munka, rögzítés, ellenőrzés, általánosítás, értékelés, kapcsolat más nevelési területtel.
- **Közvetlen érzékszervi úton nyert tapasztalatszerzés**
- **Speciális pedagógiai módszerek:** megfigyelések, "kísérletezgetések", leírások, vizsgálódások. Tágabb környezetünk megismerése kirándulások, séták alkalmával.

Az óvodapedagógus személyiségének is nagy jelentőséget tulajdonítunk.

- Legyen játékos varázsa, humora, könnyedsége, hitelessége, módszertani kultúrája korszerű legyen. Mindezek befolyásolják a szervezett tevékenységben megvalósuló tanulást.

9. Szerb nemzetiségi nyelven való nevelés az Óvárosi Tagóvodánkban

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Akkor tartjuk sikeresnek, ha:

A szerb nemzetiség nyelvét, kultúráját megismertetjük, ápoljuk az óvodások hétköznapi tevékenységeiben, ünnepeken.

Feladataink: Észrevetelni a gyermekekkel a szépet a szerb kulturálisban

- Segítjük a szerb nyelv megszerettetését az érzelmileg gazdag környezet biztosításával.
- A szerb hagyományok megismertetése.
- A nemzetiséghez tartozás erősítése a nemzeti identitástudat mélyítése.

A nemzetiségi nyelvet második nyelvként kezeljük. 1982. óta óvodai életünket áthatja a nemzetiségi nyelv és kultúra.

A város lélekszámát tekintve a szerb nemzetiséghez tartozó lakosság igen kis létszámú. De megjelenik a szülőknek az az igénye, hogy gyermekeik ismerjék meg az általuk már alig beszélt nemzetiségi nyelvet, amely által kialakíthatjuk a gyermekekben az összetartozás érzését, erősíthetjük kötődésüket.

Jelenleg az óvodai nevelési program olyan szabad tevékenységi kereteket biztosít, melyekben ragyogóan megfér a nemzetiségi nyelvi nevelés, a heti rend megváltoztatása nélkül is.

A szerb nyelvvel való ismerkedést a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységek kiegészítő motívumaként kezeljük. A differenciált fejlesztés kötetlenül érvényesül a gyermeki igénynek megfelelően. A tagóvoda egyik csoportjában a szerb

nyelvvel való ismerkedés a napi tevékenységbe épül be. Ebben a csoportban szerb dalokat énekelünk, körjátékokat játszunk, mondókákat mondunk, Különböző "szituációs" játékokban megismerkedhetnek a gyermekek környezetük tárgyainak, jelenségeinek nevével, színeivel, formájával, számosságával.

Mint mindent az óvodában, úgy ezt is csak a játék, játékoság oldaláról szabad megközelíteni. Támaszkodni pedig leginkább a gyermekek utánzási kedvére, mintakövető készségére tudunk. **Célunk**, hogy a gyermekek elsősorban örömeiket leljék a játékban, sok sikerélményre tegyenek szert és iskolába kerülve, örömmel fogjanak majd a nyelvtanulásba, (ennek lehetősége adott városunkban) hosszú távon pedig nyitottak legyenek más népek, más nyelvek, más kultúrák iránt.

A "nyelvtanulás" sikerét nem a produkcióként előadható szókincs mennyiségében mérjük, hanem annak örülünk, ha a gyermekek ezt játékként élik át, így szívesen vesznek részt a szerb dalok éneklésében, dalos játékokban, szívesen mondogatják a szerb mondókákat, melyek színesebbé teszik ünnepeinket, hagyományainkat.

Az óvodában a legtöbb kommunikációs helyzet a játék során alakul ki, amelyben a gyermek megtanul különféle magatartási-viselkedési szokásokat, és megtanul tájékozódni a kommunikációs helyzetekben. Így, ezek a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek jó lehetőséget biztosítanak a nemzetiségi nyelv gyakorlására.

Arra törekszünk, hogy a szerb **nemzetiségi kultúra tárgyi megjelenésben** is érzékelhető legyen. Az előterünkben szerb nemzetiségi polcot rendeztünk be a szerbséghez kötődő ikonokkal. Természetesen ezek bővítése további állandó feladatunkat jelenti.

A szerb hagyományok, a nemzetiséghez tartozás erősítése a nemzeti identitástudat mélyítése érdekében közreműködünk a szerb önkormányzattal.

Óvodánk nyitott a szerb nemzetiségi nyelvvel összefüggő szakmai, óvodapedagógusi konferenciák megszervezésére, megrendezésére. Az óvodapedagógusok is szívesen vesznek részt ilyen jellegű továbbképzésen.

A szerb nyelv megszerettetését, elsajátítását elősegítő lehetőségek:

- Köszönési formák
- A heti nevelési, oktatási feladatokhoz kapcsolódó tartalmak szerb nyelven való párhuzamos megismerése,
- Ünnepek,
- Évszakok stb.
- Szerb táncoltató

10. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek, az a gyermek aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon illetve menekült státuszú.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását!

Nevelő-fejlesztő munkánkat akkor tartjuk sikeresnek, ha:

- szívesen jár óvodába a gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát
- megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani

Feladataink:

- a migráns gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése
- az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása
- a más kultúráról az életkornak megfelelő ismeretek bemutatása játék, mese, vers, ének, zene, tánc segítségével
- a migráns gyermekek bevonása a közös tevékenységekbe, a játékokba, hogy a magyar nyelvet elsajátíthassák
- az egyéni bánásmód elvének érvényesülése az ő nevelésük során is
- az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartásuk
- a migráns gyermekek óvodai nevelésének azonos feltételekkel való biztosítása a magyar gyermekekével.
- biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

11. A fejlődés jellemző az óvodáskor végére

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut ;

- Az első alakváltozáshoz.
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére ;

- Nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja

kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg: kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

12. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből, változó szociális gondokkal kerülnek az óvodába. A többször módosított Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény-t betartva tűzzük ki gyermekvédelmi céljainkat, feladatainkat.

Akkor tartjuk sikeresnek, ha:

- a gyermeki jogok érvényesülnek,
- a prevenció tevékenység érezhető, hatásos.
- az esélyegyenlőtlenség csökken,
- a segítségnyújtást, a szociális hátrányok enyhítését, az óvodai keretek közötti kompenzálást biztosítjuk,
- anyagi veszélyeztetettség esetén eljárást indítunk gyermekvédelmi támogatás ügyében.

Feladatunk:

- Évenként feltárjuk azokat a körülményeket, a problémákat feltérképezzük, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik akár szociális, vagy más okból kifolyólag.
- A családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése.

- Tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődése érdekében a szülői házzal.
- A gyermekek jogainak tiszteletben tartása.
- A gyermekek érdekeinek mindenek felett álló jog érvényesítése.
- **A titoktartási kötelezettség az óvoda valamennyi alkalmazottjára vonatkozik.**
- Megakadályozni bármilyen hátrányos megkülönböztetést a gyermekkel szemben.
- Biztosítani a jogot a különleges gondozáshoz, ha ezt a gyermek állapota indokolja.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek segítése mellett foglalkozunk
 - a részképességben lemaradt
 - magatartási beilleszkedéssel küzdő
 - sajátos nevelési igényű (SNI) és a tehetséges, kimagasló képességű gyermekek fejlesztésével is.

A szociálisan hátrányos helyzetű (HH) gyerek, a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek felvételének biztosítása 3 éves kortól és a rendszeres óvodába járás felügyelete. Ők étkezési térítési díjkedvezményben részesülnek.

További feladatai: éves munkatervet készít,

- Közös megbeszélések, a gyermek óvodapedagógusaival, a legmegfelelőbb intézkedések érdekében. Munkája rendszeres és folyamatos, a nevelőtestülettel együttműködő.
- Ismernie kell azokat a lehetőségeket, amelyek ingyenes szolgáltatást biztosítanak a segítséget kérő személyeknek. Pl: Javaslattétel rendszeres nevelési segélyre, egyszeri segélyre, étkezési kedvezmény biztosítására.
- Közreműködik a nehezen nevelhető gyermekek viselkedésének feltárásánál (orvos, pszichológus segítségével)
- Szükség esetén támogatja a családi nevelést és segíti a problematikus családok életvitelét.

A tanévzáró nevelőtestületi értekezleten az óvónők illetve a gyermekvédelmi felelős értékeli a gyermekvédelmi munkát. Óvodánk SZMSZ-ben és az óvodai csoportnaplóban is szabályozzuk a gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységeinket a Ktv. ide vonatkozó paragrafusainak rendelkezése szerint.

13. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A gyermekvédelem pedagógiai tevékenységének rendszere:

Dokumentumai	Kitöltéséért, vezetéséért felelős	Gyakorisága	Ellenőrzi
Anamnézis lap	Csoportos óvodapedagógusok	A felvétel után	Óvoda igazgató Gyermekevédelmi felelős, szükség esetén
Családlátogatás	Csoportos óvodapedagógusok	óvodába érkezés előtt és szükség szerint	óvoda igazgató és igazgató helyettes, tagóvoda vezető
Beszoktatás	Csoportos	A felvétel utáni első	Óvoda igazgató/ helyettes

Feljegyzései	óvodapedagógusok	negyedév	
Egyéni fejlettségmérő dokumentáció	Csoportos óvodapedagógusok	Folyamatosan Felülvizsgálat, kiegészítés évente 2 alkalommal	óvoda igazgató és a igazgató-helyettes, tagóvoda igazgató
Fejlesztési terv	Csoportos óvodapedagógusok	Folyamatosan, szükség szerint	óvoda igazgató
Csoportok veszélyeztetettséget felmérő lapja	Csoportos óvodapedagógusok	Minden tanév elején, szeptemberben	Óvoda igazgató, Gyermekevédelmi felelős
Beutalók szakszolgálatokhoz	Csoportos óvodapedagógusok	Szükség szerint - folyamatosan Iskolaérettségi vizsgálatokhoz, rehabilitációs bizottságokhoz, Gyermekejóléti, Családsegítő Központ	Közreműködik: Óvoda igazgató, gyermekvédelmi felelős
Szakvélemények, Határozatok, Orvosi szakvélemények	Pedagógiai Szakszolgálat Óvó – védő gyámhatósági intézkedésre jogosultak Óvoda orvosa, Védőnők	Szükség szerint -,- -,-	Irattározza és a benne foglaltak érvényesítését segíti: Óvoda igazgató, Gyermekevédelmi felelős

Fontosnak tarjuk, hogy érződjön munkánkban a kiemelt pedagógiai tevékenység:

- Figyelemfelhívó ismeretterjesztő tevékenységet folytatunk, melyek azt célozzák, hogy a szülők ismereteket szerezzenek a gyermeknevelésről, a gyermekek fejlődési szükségleteiről.
- Szülők tájékoztatása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény rendelkezéseiről.
- Javaslat szülőknek a különféle támogatások lehetőségeiről (étkezési, óvodáztatási, rendszeres gyermekvédelmi támogatás stb).
- Jelzési kötelezettség probléma felismerése esetén, és a gyermekek, szülők irányítása a megfelelő szakemberhez.
- Veszélyeztetettség okait feltáró kérdőíves felmérések készítése.
- Kizárunk minden lehetséges okot arra, amivel a pedagógus megelőzi, elhárítja és enyhíti a gyermek egészséges testi – és személyiségfejlődését gátló tényezőket.

- Az ő jelzéseik alapján az óvoda **gyermekvédelmi felelőse** felveszi a kapcsolatot a megfelelő hatósággal.
- Ezekről a gyermekekről - a személyes adatok védelmét figyelembe véve - nyilvántartást vezet, és ezt ellenőrzi. A gyermekvédelmi problémák orvoslásában segítik munkáját a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei, az Önkormányzat Gyámhatósága, Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Szolgálat.

14. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Óvodai nevelés alatt a legfontosabb a családokkal való kapcsolattartás.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Figyelembe vesszük a család elsődleges nevelő hatását, sajátosságait, szokásait és azt igyekszünk beépíteni az óvodai nevelőmunkába.

A kompetencia alapú nevelés egyik eleme kiemeli, hogy a családban a megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák megkönnyítik a gyermek beilleszkedését az óvodai közösségbe.

A napi kapcsolat, a folyamatos párbeszéd segíti a család nevelési szokásainak megismerését, közelítését az óvodai nevelés szokásaihoz.

Célunk és egyben feladatunk:

- Arra törekszünk, hogy a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesztjük a gyermekeket.
- Ebben a folyamatban a szülőt nevelőpartnernek és erőforrásnak tekintjük.
- Nyílt, őszinte, együttműködő kölcsönös bizalom kialakítására törekszünk.
- A szülőkkel megértetjük, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, és elfogadjuk, szeretjük gyermeküket.
- A szülők jogainak érvényesítését elősegítjük, de elvárjuk kötelezettségeik betartását is, úgymint: az óvodáskorú gyermekük testi-, lelki-, értelmi-, erkölcsi nevelésének biztosítását és a rendszeres óvodai nevelésben való részvétel elősegítését. A szülői igényeket figyelembe vesszük a gyermek érdekeinek függvényében. A gyermek fejlődéséről a szülőket rendszeresen tájékoztatjuk.
- A szülőkkel való együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatát, a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásaival.

Pitypangos Illemkódexünk jól szolgálja a gyermekek erkölcsi nevelését.

Az óvoda kollektívája által összeállított **Etikai Kódexünk** viszont úgy a szülői, mint a gyermeki és az óvodadolgozók közötti egymásiránti tiszteletet, megbecsülést írja elő.

A szülők érdekképviselőt a **Szülői Közösség** látja el, amely véleményezési joggal bír az óvoda döntési folyamataiba.

A partneri igényfelmérés alapján szüleink elégedettek az eddig jól bevált és működő kapcsolattartási formákkal és tartalmakkal és nem jelezték új forma iránti igényüket. Azonban amennyiben akár a szülők részéről jelentkezne új igény, akár az óvodai kollektívánk részéről, úgy mindkét fél nyitott a kezdeményezésre.

15. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Az egészség meghatározása

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta: "Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség hiánya." Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társ kapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Egészségfejlesztés kisgyermekkorban

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.

Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

Az egészség hármass (testi, lelki, társas kapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen a következőkre terjednek ki:

- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

15.1. Egészségfejlesztési program

Programok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

Feladat	Tevékenység	Határidő	Felelős
A csoportszobák környezetének kialakítása	A csoportnaplókban tervezett napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan	A tevékenységi tervekben meghatározott napokon	Óvodapedagógusok
Egészséges táplálkozás	Az idény jellegű gyümölcsök, és zöldségek kiegészítik az intézményi étkezést. A gyerekek, közösen készítenek gyümölcs és zöldség salátát.	minden nap	Óvodapedagógusok
Mindennapos testmozgás	Lehetőségeket kihasználva, időjárástól függően, udvar vagy tornaterem.	Minden nap, beépítve a napirendbe	Óvodapedagógusok
Balesetmegelőzés segítségnyújtás	Év elején játékos formában átbeszélés, tevékenységek bemutatásával megelőzés. Nagyobb figyelmet igényelnek az újonnan érkező gyerekek.	Szeptember vége	Óvodapedagógusok
Személyes higiéné	Évente a TESTÜNK témakörében szervezeten felhívjuk a figyelmet a higiénés szokásokra. Játékos tevékenységek alkalmával el is játszunk, bemutatva a fontos napi tennivalókat.	Éves tervben és a csoport naplóban meghatározott időpontban	Óvodapedagógusok
Természeti környezet témájának feldolgozása	Természetvédelmi és jeles napok megünneplése. Az energiagazdálkodás, szelektív hulladékgyűjtés fontossága. Évszakok megfigyelése Növény és állatvilág	Éves tervben és a csoport naplóban meghatározott időpontban	Óvodapedagógusok
Társadalmi környezetünk feldolgozása	Lakhelyünk, nemzeti ünnepeink, Könyvtár látogatása, utcai közlekedés	Tevékenységi tervben	Óvodapedagógus

Együttműködés szülőkkel	Családi programok	Ősszel Piknikezés Márton nap Tavasszal Kertrendezés Júniusban a Pitypangos héten	Óvodapedagógusok
----------------------------	-------------------	---	------------------

15.2. Környezetvédelem

A Föld minden ember összes szükségletét ki tudja elégíteni,
azonban mohóságukat nem.”
(Ghandi)

Az óvodában történik a környezettel való harmonikus kapcsolatot alapozó szokások, viselkedési formák alakítása, a gyermeket körülvevő környezet iránti érdeklődés felkeltése, értékeinek megismertetése, megszerettetése, a védelme iránti igény felkeltése, az ökológiai összefüggések megvilágítása, a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelő tudatosítása, valamint a környezettudatos életvitel alapozása, alakítása.

A fenntarthatóság eszméjének fennmaradása számunkra azt jelenti, hogy:

- Az erőforrásokat hatékonyan használjuk, bánjunk velük takarékosan. Kevesebbet kell fogyasztani, mint amennyit a természet adni tud.
- Több kárt jóvátenni, mint amennyit a létünkkel és igényeinkkel okozunk, okozunk.
- Nem termelni több szennyeződést, mint amit a természet fel tud dolgozni, a szennyezést korlátozni azon a szinten, amely nem károsítja sem a természeti rendszereket, sem az emberi egészséget.
- A természet sokféleségét értékként kezeljük, és óvjuk. Tiszteljük a helyi sajátosságokat.
- Zöld Óvoda vagyunk. Ennek kritériumait igyekszünk betartani és ebbe a hozzánk járó családokat bevonni.

Zöld óvodai nevelési program a fenntarthatósági elemei

(Bihariné dr. Krekó Ilona alapján):

- Életkorhoz igazodó, tevékenységközpontú módszerek: sok-sok játékos tevékenység, szenzitív módszerek, életközösségek életének terepen való tapasztaltatásával történik a nevelés
- Óvoda épülete: Az energia tudatos épület (minimális energia szükséglet. maradék energia elosztása optimális) a természetes szellőztetés, a természetes fény használata, hatékony elektromos eszközök használata.
- Óvodai környezet kialakítása: Környezettudatos megoldások alkalmazása, környezetbarát építőanyagok felhasználása, energiatakarékos világítás fénycsatorna alkalmazása, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás. A beszélő környezet alakításával nagyon jó lehetőségek teremthetők és használhatók fel a környezeti nevelés tartalmának megerősítésére. Az óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékoság, a praktikusság jegyében készül, lehetőleg a helyi sajátosságot tükröző, természetes anyagokból. Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényrel, a természetsarokban a természet által elengedett „kincsekkel”.
- Hátránycsökkentő szerep érvényesítése: a hátrányos környezetben élő gyermekek az esetek zömében az óvodában találkozhatnak csak környezettudatosságukat alakító, formáló környezettel, magatartással, gondolkodásmóddal, élhetőbb jövőjük érdekében elengedhetetlen környezettudatos életmódra „nevelődniük”. Lehetőséget biztosít a

használt ruhák, megunt játékok, háztartási eszközök, könyvek családok közötti cseréjére.

- Takarékos szemléletet: az épületen belül, a folyosón, a termekben energiatakarékos izzók üzemelnek.
- Környezetbarát szemléletmód ◦ érvényesül, rend, szemetelés mellőzése ◦ Energiatakarékos szokások alakítása – villany lekapcsolása, ◦ Vízfogyasztás, csap csöpögésének jelzése ◦ Újrahasznosítás ◦ Szelektív hulladékgyűjtő az óvodában keletkező használt papírt külön tárolóban gyűjtik, ahonnan a gyerekek bármikor elvihetik azt rajzolni, hajtogatni stb.
- Együttműködés szülőkkel szakmai és egyéb partnerekkel a célok elérése érdekében
- Az intézmény minden tagja elkötelezett: tisztában van a fenntarthatóság gondolatával. Az óvoda szellemiségében a fenntarthatóság pedagógiája alapján működik.

A zöld óvodai programok alapja a „fenntarthatóság” pedagógiai céljainak, feladatainak való megfelelés. A fenntarthatóság: A jelen szükségleteit a nélkül kielégíteni, hogy a jövő szükségleteit ne csorbítsuk.

Az ökológiai kultúra komplex jellege lehetőséget biztosít arra, hogy több irányból is el lehet kezdeni az „Zöld” óvodai programok kialakítását:

- ✓ Egészséges életmód
- ✓ Múlt és jelen: Népi hagyományok
- ✓ Zöld jeles napok: növény, állatvédelem, környezet
- Tagjai vagyunk a Zöld Szív Ifjúsági Természetvédő Mozgalomnak melynek 10 pontja meghatározza mindennapjainkat:
 1. *Becsüld és óvd a természet értékeit!*
 2. *Szeresd a vadon élő növényeket — fákat, virágokat! A zöldszívesek sohasem tépnek le vadvirágot!*
 3. *Védd a vadon élő állatokat! A zöldszívesek nem bántalmaznak rovarokat és más állatfajtaikat!*
 4. *Gondoskodj élőhelyük megőrzéséről!*
 5. *Végy védnökséged alá egy természeti értéket (patak vadvirágos rét, fa erdő, domb stb.)!*
 6. *Védd meg az itt található növény- és állatvilágot!*
 7. *Vigyázz a patakok, folyók, tavak vizére!*
 8. *Becsüld a jó levegőt!*
 9. *Őrizd a természet és környezeted tisztaságát!*
 10. *Ültess egy fát és vigyázz rá!*

Óvodánk mindkét telephelye Madárbarát Óvoda címmel büszkélkedhet. Partnerei vagyunk a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesületnek, gondoskodunk az óvodakertbe járó madarakról. Madarászovi foglalkozásokat tartanak az egyesület munkatársai a gyermekeknek.

16. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.

Óvodai nevelésünk folyamatában fontosnak tartjuk az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesülését. Értelmezésünkben az inklúzió: az a befogadó légkör- és eljárásrendszer, ahol mindenki más, és megtalálja a helyét a közösségben. Az inkluzív szemlélet az egyénre szabott pedagógiai gyakorlatban, folyamatos visszacsatolásban, nyomon követésben realizálódik.

Célunk:

Érvényesüljön a minőségi neveléshez történő egyenlő hozzáférés joga.

Óvodánkban biztosítjuk a

- ❖ megkülönböztetés tilalmát, egyenlő bánásmódot,
- ❖ az emberi méltóság tiszteletben tartását,
- ❖ az egyenlő hozzáférés esélyét
- ❖ a multikulturális nevelés megvalósítását
- ❖ a társadalmi szolidaritás kialakítását.

Tiszteletben tartjuk étkezési, vallási és egyéb kulturális szokásaikat, hagyományait. Az óvodapedagógusok a multikulturális társadalom értékközvetítőjeként töltik be hivatásukat, és vállalnak aktív szerepet mindenfajta elnyomás megszüntetésében.

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük a következő területeken:

- a teljesítmények értékelése;
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele;
- a gyermeki jogok gyakorlása;
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés;
- a kiemelt és különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése, fejlesztése, segítése folyamatában;
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése;
- a gyermek csoportban való elhelyezése;
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelés esetén.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok:

- a szociális hátrányok feltérképezésében, a peremhelyzet okainak feltárásában a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzésére alapozunk;
- gyermekvédelmi nyilvántartó lap kitöltése, konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelőseivel, szükség esetén külső szakemberrel;
- szükség esetén családlátogatás;
- a csoportbeli tevékenységek megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése;
- egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása;
- a csoportbeli beilleszkedés segítése;
- az együttéléshez szükséges erkölcsi normák megismertetése, fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel;
- kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés.

A szociális hátrányok feltérképezésében, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a szülők jelzésére alapozunk. A hátrányok leküzdése érdekében a megfelelő szolgálatokkal vesszük fel a kapcsolatot, és a problémák megismerésének függvényében kérünk, illetve ajánlunk segítséget.

Az igazgató felelősséget vállal az intézményben folyó gyermekvédelmi és esélyegyenlőségi munka megfelelő működéséért, és biztosítja a szükséges feltételeket, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Feladatai:

- tájékoztatja a szülőket a helyi gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekről;
- a szakmai dokumentumok (PP, SZMSZ, Házi rend) rendelkezésre bocsátásakor kiemeli az óvoda óvó-védő, gyermekvédelmi, valamint az esélyegyenlőséget biztosító funkcióját, a gyermeki személyiség kibontakoztatásához szükséges együttműködés, felelősség fontosságát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a veszélyeztetett, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, a kapcsolódó dokumentáció vezetése, valamint a szükséges óvó-védő intézkedések megtétele;
- család megismerése, megbeszélés alapján családlátogatás, a megfigyelések rögzítése;
- problémák, hátrányok felismerése, szakember segítségének kérése;
- felzárkóztatás megszervezése;
- tehetséggondozás megvalósítása;
- hiányzási naplók vezetése, rendszeres hiányzás jelentése;
- rendszeres konzultáció a gyermekvédelmi felelőssel;
- kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervekkel;
- prevenció egyénre szabottan;
- gyermekbalesetek megelőzése, elhárítása, szükség esetén a megfelelő intézkedések megtétele.

17.A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

17.1.Művészeti nevelés

Helye a nevelési folyamatban:

A művészeti tevékenységek rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegűek. Felfogásunkban a művészeti tevékenységek nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor.

Célunk, hogy:

- A gyermek esztétikai érzékét formáljuk, hogy jó ízlésű, művészetet kedvelő ember váljon belőle.

Feladatunk:

- Kreativitás, alkotó gondolkodás-, cselekvés kialakítása
- Bízgatni a gyermeket, hogy merje a kitalált elképzeléseit megvalósítani
- Oldott légkör, a nagy mozgás és szabadtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása.
- Minél több alkalmat kell adnunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban stb. kifejezésre juttassák.
- A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat.
- Hogy jó ízlésünkkel és esztétikai érzékünkkel megfelelő mintát adjunk a gyermeknek.

A művészeti nevelés tartalma:

A verselés-mesélés, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.

17.2. Óvodánk speciális szolgáltatásai

A speciális szolgáltatásokat elsősorban Pedagógiai Programunk elvei, az épületek adta lehetőségek, valamint a szülők igényei alapján tervezzük. Véglegesítése (témája, időpontja) a mindenkor éves munkatervben történik.

A szervezés szakmai elvei:

- a napi tevékenység legkisebb zavarásával történjék,
- szakember foglalkozhat a gyermekekkel, aki ismeri és figyelembe veszi életkori sajátosságait,
- elsősorban mozgásfejlesztő ill., a profilunkhoz illő tevékenységet vállalunk fel,
- lehetőleg 5 éves kortól ajánljuk,
- a foglalkozások megválasztásánál a szülők igénye mellett érvényesüljön a gyermekek érdeklődése, képessége.

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások:

- **Logopédia. Célunk, feladatunk tartalma:** Speciális fejlesztés a beszédproblémával küszködő gyermekek részére az óvodába kijáró logopédussal, az adott nevelési évben, a felmérés alapján meghatározott alkalommal, heti rendszerességgel. A fejlesztésen

legfőképpen 5-8 éves korú gyermekek vesznek részt, de a logopédiai szűrés alapján, és idő függvényében a fiatalabb korosztály is részesülhet e fejlesztésben.

- **Vízhez szoktatás: Célunk, feladatunk:** a nagycsoport évvégére biztonságérzetet szerezzenek a vízben a gyermekek. Heti egy alkalommal vesznek részt 6-7 éves korú gyermekeink a Városi Tanuszodában, úszóedző általi oktatáson.
- **Fejlesztőpedagógiai feladatok:**
 - Speciális fejlesztés a tanulási - és magatartási zavarokkal küszködő gyermekek részére, valamint a részképesség zavarok fejlesztése, gyógypedagógus vagy fejlesztő Pedagógiát végzett óvónővel.
- **Egészségügyi szűrővizsgálatok.**
- Heti rendszerességgel hozzánk járó pszichológusi segítséget veszünk igénybe a magatartásproblémával küszködő gyermekekkel való helyes nevelésben.
- Szerb tánc: A szerb kultúrával való megismerkedés dalokon, mondókákon keresztül.
- Néptánc: Táncoltató és Táncoló talpak tehetséggondozó foglalkozás működik mindkét telephelyünkön az Így tedd rá módszer használatával.
- Kertészkedés: Kiskertész tehetséggondozó foglalkozás, ezzel megerősíteni a gyermekekben a Zöld Szíves elveket.
- Ovifoci
- Hittan
- Szurdopedagógiai fejlesztés

18. Záró rendelkezések

- A Pedagógiai programot a nevelőtestület véleményezi, a fenntartó hagyja jóvá.
- A Pedagógiai program 2025.szeptember 1-től lép hatályba.
- **Felülvizsgálata:** évenként, illetve jogszabályváltozásnak megfelelően.
- **Módosítása:** az óvodaigazgató hatásköre
- **Módosítást kezdeményezhet:**
 - nevelőtestület
 - fenntartó

A Pedagógiai program megtalálható:

- az igazgatói irodában
- a fenntartónál

A Pedagógiai programról tájékoztatást az óvodaigazgató nyújt előre egyeztetett időpontban.

19. Legitimáció

A módosított pedagógiai programot a nevelőtestület 2025.05.29-i ülésén véleményezte és jóváhagyásra javasolt.

2025...05.30.....

Mikulás József
óvodaigazgató

A módosított pedagógiai programot a Szülői közösség 2025. 05.13-i ülésén véleményezte és jóváhagyásra javasolt.

2025...06.04.....

Sinai-Nisani Barbara
SZK képviselője

A módosított pedagógiai programot a Szerb Nemzetiségi Önkormányzat véleményezte és jóváhagyásra javasolja.

2025...06.05.....

Szerb Nemzetiségi Önkormányzat nevében

A fenntartó a pedagógiai programot a 2025.06.24. MOKK...képviselő-testületi ülésén
88/2025. (01.24.) MOKK...számú határozattal jóváhagyta.

2025...06.24.....

Fenntartó nevében

